Эхэ найхан нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

Бүгэдэ арадай газетэ

1995 ЯНВАРЬ 21
Үбэлэй нүүл улаагшан үхэр нарын 20
Гарагай 7
СУББОТО
№ 13 (19107)
Газетын сэн
Хэлсээтэ сэн.

Мүнөөдэрэй шухала асуудал

ЭХЫН САГААН БУЯНГААР

Шэнэ жэлдэ бүхы найханние хүсэ-
гээшэбди. Ямаршье хүсэл бодол хү-
арга шадалнаа. Заримдаа хүнэй
шадалшье гансал өөрөөнь дулды-
ги байдаггүй. Ямаршье зол жаргал,
эдэ мүнхэ хүсэлшье хүнэй үйлын
өөн, эхэ эсэгын, элинсэг хулинсагай
эн буянhаа гэдэг. Энэ зүб. Нэгэ
өөр хэлэхэдэ, миинтэ агааргаа бүрил-
эн юумэн огто үгы хаш даа.

Энэ гаража ерэhэн хүхэгшэн Гахай
лнай ямар байhай гэжэ эгээл түрүүн
анаашни гэхэдэ, эгээл түрүүн сүгтаа
эй эгэйгээр түрэл арадайнгаа хүг-
алгыг тулөө оролдохо тон шухала гэжэ
гонь. Бээ элүүр, үрэ хүүгэднай
эн ябаhай гэнэб. Арадайнгаа, бүхы-
республикынгаа муу байгаа hаа, хэн
найшье hайн ябаха гэхын аргагүй
ү?!

Үнөө үйлсэ гудамжаар ябакада,
на гуйраншад дайралдадаг болошоо,
ийтын газарнуудта hогтуушуул үзэг-
Эдэ эдэ хэдышье шоо үзэжэ, хэ-
алхам холуур тойрожо гараашье
найй, энэ бүгэдэ үдэр бүриймнай
байдалда тон хүндэ байна. Илангаяа
хүндэ. Тиигээдшье энэ жэлнай
эрнүүдэй уласхоорондын жэл гэжэ
лэгдэнхэй бшуу. Зохёохы ажалтай
эрнүүдтэ урагшатай, hайн жэл бо-
ой гэжэ сэдьхэнэб.

Түүлэй үедэ шүлэгүүдые, дуунуудые
гэжэ, «Төөриhэн дуранай дуун» гэhэн
дээрээ хүдэлжэ байнаб. «Далай
ахал» гэhэн шүлэгүүдэймни ном
ргол орондо хэблэгдэн гарахаар түү-
эгэ оруулагдажа байнхай. Мүн тэндэ
үнгэн хутага» гэжэ зүжэгни харуу-
даха.

Үүгэдтэ зорюулагдажа бэшэгдэhэн
ыдээ бэлэг» гэhэн номни Бурядай
ой хэблэлдэ жэлhээ жэлдэ түсэбтэ
улагдадаг. Зүгоор хэблэгдээгүй
анинь голхормоор. «Намарай наб-
гуниг» гэжэ түужа хэблэлдэ бэл-
эйб. Энээнhээ гадна «Этигэлэй хон-
гэhэн шүлэглэмэл роман 8 жэл соо
эна. «Уянгата найруулгануу» гэжэ
казууд олон. «Хэнинь хүсэтэйб?»
ан шүлэглэмэл онтохон түсхай ном
ню гаргагдахаар хүлеэгдэнэ. Энэ
ые Хүүгэдэй зохёолшодой эблэл гур-
хэлэй туршада түсэбтөө оруулаад
үйдэнэ.

эд ород хэлэндэ зохёолнуудаа
ихын талаар хэлэхэдэ, «Новолучие»
ом бэлдэгдэнхэй. Эдэнние хэблэхэ
, баhал ехэ мүнгэн хэрэгтэй. 1978
арай гэжэ гараhан түрүүшынгээ но
иимэ мүрнүүдээр түгээжөө hэм:

Үнөөдэрни миний hаанда
Үрөө ямараар табихабш?

Тиихэдэ үльгэр домогто Баргажан го-
лойнгоо эрьеhээ мүнхэ сагаан дуулгата
Бархан үндэрөө хаража, үбгэд, хүгшэ-
дэй хэлсэдэг түүхын hабагша татаха
гээд оролдогшо бэлэйб. Сагшье тэрэ хү-
дөөгэй юрын басаганда үүдэээ бэлэхэ-
нээр нээгээд үгөөгүй бэлэй.

Эдэ гомдолтойшье үгэнүүд бэшэ, «Бу-
ряад үнэн» hонинойнгоо уншагшадтай
олон жэлдэ абажа ябаhан бодолоороо
хубаалдаха гэhэн хүсэл юм даа. Мүнөө
хүсэлни бэелжэ байна. Тиимэhээ мүнөө
бэшэгдээд байhан номуудни, ухаандаа
абажа ябаhан шэнэ зохёолнуудни уншаг-
шадаа олохо, тингээдшье удхаараа, хү-
сэл бодолоороо хуушархагүй гэжэ эти-
гэхэ дурам хүрэнэ.

Түрэнэй хоёр хэлэтэй — буряад, ород
хэлэтэй болоо гэhэн тогтоол республи-
кымнай Дээдын засаг зургаанда абтаа
hэн. Харин hүүлэй үедэ энээн тухай
үсөөнөөр хэлэгдэдэг болоод байна. Мүн-
гэн хомор. Түрэнэй хоёр хэлэтэй боло-
ходо, бүхы документнүүдые бүридхэжэ,
оруулагшадые бэлдэжэ худэлгэхэ гэхэ
мэтын олон хаалтанууд бии болоно.

Гэбэшье мүнөө сагта түрэлхи хэлээ-
дэмжэжэ, энэ хэлэн дээрэ номуудые
хэблэн гаргажа, hургуулинуудтаа үзэхэ
хэрэгтые республикын Президентын,
Арадай Хуралай шиидхэбэреэр хуулита
болгохо шухала. Олон мэдээжэ бэлиг-
тэй зохёолшодойнгоо, мүн 30-аад онуу-
дта «арадай дайсад» гэгдээд хардуулhан
элитэ эрдэмтэдэйнгээ бүтээлнүүдые,
арадай аман үгын баялигые хэблэн гар-
гажа, залуу үетэндөө дамжуулаагүй
hаа, буряад хэлэ гүнзэгыгөөр үзэхэ,
энэ хэлэн дээрэ хөөрэлдэхэhөө гадна,
уншажа, бэшэжэ hураха сагаа алдабал,
хэлээ тэхэрюулхэ аргамнай саашадаа
бүришье гайтай болохо бэшэ гү?!

Юуб гэхэдэ, буряад хэлэ hургуули-
нуудта үзэхээ болихоhоо нааша хэды
олон хүбүүд, басагадаа-үгсаата зонойнь,
эхэ эсэгынь шуhа, мяхаанайнь хэлэнhээ
hалгаагаа гээшэбибди?

Хэрбээ дэлхэй дээрэ арбан хара нү-
гэлэй бии юм hаань, арад зонойнгоо тү-
рэлхи хэлые үнэхөөрөө үгы болгохо
гээшэ ямаршье тамын оёорhоо абарал-
тагүй арбан нэгэдэхи нүгэл болоно бэ-
шэ гү? Уран зохёолшод гансал өөhэдын-
гөөшье номуудые уншуулхын тула
хэлэнэйнгээ түлөө оролдохо ёнотой бай-
гаа гэжэ нам-та hаяхан табан хэлэ мэ-
дэхэ эрдэмтэ Любовь Намжилон хэлээ
hэн. Теэд хажуугаарнь айл бүлэ бүхэн
гэртээ түрэлхи хэлэн дээрээ үхибүүдээ
hургадаг болохо аабза гээд лэ hанагдана.

Байгша ондо манай республикын
ажабайдалда тон ехэ удхатай хэмжээ
ябуулганууд үнгэргэдэхэ. Сагаалга-
мнай болохо. Илалтын 50 жэлэй ойн
баяр эмхидхэгдэхэ. Тиихэдэ Гэсэрэй
1000 жэлэй ой Улаан-Үдэдэ үргэнөөр
тэмдэглэгдэхэ. Түрэл арадайнгаа hайн-
дэрнүүдые үнгэргэжэ, үндэhэн соёлоо
hэргээжэ, арадайнгаа ухаан мэдэрэлые,
нангин сэдьхэлые сээжэ зүрхэндөө мэ-
дэржэ, уг гарбалайнгаа түгые дээрэ
үргэжэ, эбтэй эстэйгээр ажаhууха гээ-
шэ үсөөхэн тоото бидэнэй гол уялга
гээшэл даа.

Иигэжэ эхын сагаан буянгай ашаар
орон дайдынгаа ерээдүйе эөм дээрээ
үргэжэ, эльгэн соогоо энхэржэ ябаха,
үри хүүгэдээ элүүр энхээр, ажалша
бэрхээр, зориг түгэлдэрөөр, буряад
сэдьхэлтэйгээр hурган хүмүүжүүлжэ
байхамнай болтогой!

Дулгар ДОРЖИЕВА,
журналист, Россин Уран зохёол-
шодой холбооной гэшүүн, Буряад
Республикын соёлой габьяата
худэлмэрилэгшэ.

2

Үглөөдэрыем угтуулхаяа Ухааем хайшань залахабши?

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ Л. В. ПОТАПОВАЙ МЭДҮҮЛГЭ

Чечен Республикадахи үйдхар гашуудалта үйлэ хэрэгүүд мүнөө Россин хүн бүхэнэй сэдьхэл зобооно. Тэндэ болоошые бишье анхаралтайгаар ажаглажа байгаа hэм. Гэбэшье республикаhаа гадуур байhан тула олоной үмэнэ hаналаа элирхэйлхэ аргагүй байгааб. Манай республикада, тон түрүүн экономикодонь удха шанар ехэтэй, харюусалгатай зорилготойгоор Монгол орондо, Эрхүүгэй областьдо ошожо ерэhэнэй hүүлээр иимэ арга боломжо бии болоо.

Зэбсэгжэмэл хуули буса бүридэлгэнүүд, ороной ямаршье хизаар буланда тэдэнэй байрлажа, ямаршье зорилгонуудые табяад, бэелүүлжэ байбал, тэдэнэй буу зэбсэгүүд хуряагдаха ёнотой гэжэ тоолоноб. Гурим журам, хуули ёно тогтоогдохо ёнотой, конституционно ёно гурим hэргээхэ ябадалые hаатуулга Россин гүрэнэй ниитэ нэгэн байлгада хойшолонтой байха бшуу.

Россин Федерациин МВД-гэй, ФСК-гай эгээл hайн бэлэдхэлтэй частнуудhаа, имагтал hайн дураяа мэдүүлhэн хүнүүд хёмороооной газарта эльгээгдэхэ ёнотой гэhэн гүнзэгы этигэлтэйб. Имагтал hайн бэлэдхэл гараhан хүнүүд шуhа дэмы адхаралгаhаа зайсажа, гэмтэ засаг журамай hабарта hайн дураарааа бэшээр орошоhон чечен арадай гасалан зоболоогуудые болюулжа шадаха.

Хүнүүдэй зоболон гашуудалые, сэрэгшэдэй эхэнүүдэй сэдьхэлэй хүдэлэлгые би хубааалданаб. Үсэгэлдэрэй hурагшадые Чечняhаа гаргахын түлөө тэдэнэр тон зүб эрилтэ табина.

Чечен эхэнүүдшье тон адляар зобожо байна. Засагай ондо ондоо бүридэлнүүдэй хоорондоо эсэс hүүлгүйгөөр зүришэлдөөнhөө эсэшэhэн нютагай хүн зондо түшэглэhэнэй ашаар бүхы асуудалнуудые хүсэ хэрэглэлые hүжэрөөнгүйгөөр, политическэ аргаар шиидхэжэ болохо гэжэ тоолоноб. Федеральна зургаануудтай хамта тэдэнэр нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын шэнэ зургаануудые бүридүүлхэ эрхэтэй.

Hүүлэй hүүлдэ ухаан бодол илаха гэжэ этигэнэб. Эдэ бүгэдын тохоржо, үйдхар гашуудалай бударахада, Россин Федерациде ажаhуудаг бүхы арад яhатан урданайхидаал, олон зүүн жэлэй туршадахидал адляар, эөм эөмээ түшэлсэн, эбтэй эстэйгээр ажаhууха гэжэ этигэнэб. Нэгэ Эсэгэ орондо ажаhуургшадай хоорондоо энхэ тайбанаар, эбэй ёноор оршохоо үлүү юун байхаб?! Мууhаа муу гарадаг, харин hайниие хүнүүд имагтал hайгаар харюулдаг байха юм. Хэр үгhаа мүнөө хүрэтэр бүхы арадуудэ нимэ заншалтай байгаа юм. Саашадаашье нимэ байха. hайн hайхан, үнэн зүб юумэн эрхэ бэшэ илан мандаха.

Буряад Республикын Арадай Хуралда

БЮДЖЕДhЭЭ ЧЕЧНЯДАХИ БАЙДАЛ ХҮРЭТЭР

Засагай элдэб зургаануудай пресс-конференцинүүд Улаан-Үдэдэмнай үдэр бүри шахуу, заримдаа үдэртөө хэдэн дахин болодог болошоо хаш.

Январиин 19-дэ Буряад Республикын Арадай Хуралай хүтэлбэрилэгшэдэй пресс-конференци Буряад Республикын Президентын ба Арадай Хуралай резиденциин бага танхим соо үнгэрбэ.

Тэрээндэ Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ **М. И. Семенов**, Социальна политикын талаар комитедэй түрүүлэгшэ, **Н. П. Линейцев**, уласхоорондын, үндэhэ яhатанай харилсаануудай талаар комитедэй түрүүлэгшэ **Д. Н. Боросгоев**, бюджедэй, мүнгэн сангай талаар комитедэй түрүүлэгшын орлогшо **В. Л. Гарматаров** хабаадаа.

Январиин 23-да нээгдхэеэ байгаа Арадай Хуралай ээлжээтэ сессиин зүблэхэ зүйлдэ 23 асуудал дурадхагдахань гэжэ **М. И. Семенов** мэдээсэбэ. Тон түрүүн 1995 оной социально-экономическа хүгжэлтын урид хараалагдаhан шэнжэлэл, республикын 1995 оной бюджедэй гүйцэдхэл, республикын 1995 оной бюджет депутадуудай үзэмжэдэ табигдаха.

Буряад Республикын Конституцида хубилалта, нэмэлтэнүүдые оруулха талаар намарай сессч дээрэ hунгагдаhан комиссиин худэлмэриин дүнгүүд тухай, нютагай өөhэдыгөө хүтэлбэрилгын харав бодомжо тухай, депутадуудаар баталагдаhан аад, Президентын гэдэргэнь бүсааhан «Арадай Хурал тухай» Хуули тухай, урдахи сесси дээрэ нэгэдэхи уншалгаар hайшаагдаhан «Арадай Хуралай депутадуудай статус тухай» хуули тухай. Президентын оруулhан «Буряад Республикын Правительство тухай» Хуулиин проект тухай гэхэ мэтэ асуудалнууд хүнгэн бэшэ байхаар багсаагдана.

Мүн энэл сесси дээрэ Буряад Республикын Конституционно Сүүдэй Түрүүлэгшэ, судьянар hунгагдажа, танригаа үгэхэ юм.

Үлэгшэшье асуудалнуудынь удха шанараараа тиимэ хүнгэн бэшэ.

М. И. Семенов журналистнуудай табиhан асуудалнуудта харюусаа. Эдэ харюунууд соohоо Буряадай телевидениин корреспондент Т. Лыгденовагай тус сесси дээрэ Арадай Хурал Чечняда боложо байhан үйлэ хэрэгүүд тушаа хандалгаяа элирхэйлхэ гү гэhэн асуудалда үгтэhэн харюуе дэлгэрэнгыгээр үгэлтэй. Эдэ үйлэ хэрэгүүдэй эхиндэ, декабрь hара соо, Арадай Хуралай Совет Россин Президентдэ эльгээhэн хандалга соогоо хёмороое амгалан ёноор шиидхэхые уряалаа hэн. Буряад Республикын сэрэгшэдэй эхэнүүдэй комитедэй түлөөлэгшэдтэй хамта Екатеринбург ошоhон Арадай Хуралай социальна политикын талаар комитедэй түрүүлэгшын орлогшо, афган дайнай ветеран Л. С. Шиловэй хонходоходо, Арадай Хуралай Совет сугларжа, Буряад ороноо Екатеринбург эльгээгдэhэн Гусиноозерскын полкые Чечняда оруулхагүйн тула Россин Федерациин Президентдэ бэшэг явуулаа юм байна. Энээнhээ үрэ дүн гараха гү, али үгы гү гэжэ хэлэхэнь хүнэр гэжэ М. И. Семенов мэдэрбэ. 1994 оной декабриин 27-до Москвада болоhон парламентын зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадахадаа, республикымнай Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ, Федерациин 90-ээд субъектнүүдэй хуули гаргалгын зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта Чечнядахи байдалые хүсоор бэшэ, эбэй ёноор шиидхэхые уряалhан үшөө нэгэ хандалгада гараа табиhан байгаа.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

ХОЛЫН ОРОНhОО БУСАХАДАА...

УРМА БАЯРТАЙ

Новосибирскын гүрэнэй университедэй Буряадай филиалай нээгдhэхэр 2 жэл үлүүтэй саг үнгэршэбэ. Буряадай филиалай секторэр физико-математикын эрдэмэй доктор, МАИ-гай академик, профессор Г-Н. Б. Дандарон томилогдоhон юм. Эгээ мүнөө үедэ эрдэмэй шэнэ гуламтые сагай эрилтын ёноор эмхидхэхэ гэбэл, дэлхэйн түрүү оронуудай дүй дүршэлые шэлэн абаха шэнэ оньhон түхеэрэлгэнүүдээр түгэс хангаха асуудалнуудые нэн таруун шиидхэхэ хэрэгтэй. Бидэнэр тэндэхи худэлмэритэйнь дүтөөр танилсахаhаа гадна, университедүүд хоорондын хэлсээнүүдэй түрүүшын асуудалнууд тухай аша үрэтэй хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөбди. Бельгиин, Германиин университедүүдэй хүтэлбэри манда 6 мянган экюгэй (1 экю 1,2 долларроо сэгнэгдэнэ) эрдэм hуралсалай орёо түхеэрэлгэнүүдые, 4 мянган экюгэй спутникова телевиденийн антеннэдэ хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые бэлэг болгон баряа. Харилсаа холбоо байгуулhан Бельгиин болон Германиин түлөөлэгшэд хабартаа манда айлшалжа, харилсаа холбоонуудаа үргэдхэхэ хэлсээнүүдые ябуулха юм, — гээд Буряадай филиалай ректор Гунга-Нимбу Бидьяевич Дандарон хөөрэбэ.

Сагай байдалай хэр орёо байбашье, Новосибирскын гүрэнэй университедэй Буряадай филиалай холын хараатай хэмжээ ябуулганууdые Буряад Республикын засагай дээдын зургаанууд али болохоор дэмжэхэ, бодото туhаламжа үзүүлхэ бээ гээд найдана.

Д. ХУБИТУЕВ.

Россин Федерациин Президентын Зарлигаар

Россий Федерациин Президентын Россин Федерациин хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдые олгохо тухай 1995 оной январиин 6-най Зарлигаар.

Эрдэмэй ажал ябуулгада габьяатай байhанайнь түлөө **«Россин Федерациин эрдэмэй габьята ажал ябуулагша»**

Чагдуров Сергей Шагжиевичта—хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор, Буряадай гүрэнэй Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтай кафедрые даагша, Буряад Республика.

Элүүрые хамгаалгын талаар габьяатай байhанайнь ба олон жэлэй туршада оролдосотой бэрхээр ажаллаhанайнь түлөө **«Россин Федерациин габьята врач»**

Бубеев Валерий Бардахановичта — Улаан-Үдэ хотын стационарна 1-дэхи нэгэдэлэй ахамад врач, Буряад Республика.

Рябов Михаил Петровичто—Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ Буряадай республиканска больницын ахамад врач.

Hуралсалай талаар габьяатай байhанайнь ба олон жэлэй туршада оролдосотой бэрхээр ажаллаhанайнь түлөө **«Россин Федерациин hургуулинуудай габьята багша»**

Баендуева Светлана Борисовнада— Яруунын аймагай Эгэтын дунда hургуулиин директор.

Вишнякова Галина Владимировнада—Загарайн аймагай Шэнэ-Элхиин дунда hургуулиин hуралсал хүмүүжүүлгын талаар директорэй орлогшо,

Даботкина Нина Степановнада—Улаан-Үдэ хотын 32-дохи дунда hургуулиин хүмүүжүүлгын талаар директорэй орлогшо,

Дугарова Галина Дашиевнада—Ивалгын аймагай Доодо-Ивалгын дунда hургуулиин директор,

Петрова Мария Никитичнада — Кабанскын аймагай Кабанскын дунда hургуулиин багша,

Федотова Александра Константиновнада—Зэдын аймагай Оёорой дунда hургуулиин багша,

Цыденова Цыцыгма Цымпиловнада—Хэжэнгын аймагай Хэжэнгын лицей hургуулиин hуралсал-хүмүүжүүлгын талаар директорэй орлогшо,

ТАИЛАНДЫН РИНГ ДЭЭРЭ

Тайска боксоор дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө түрүүшын нээмэл мүрысөөн Таиландын Королевствын Чонтобурн хотодо hаяхан үнгэргэдэбэ. Таиландын, Малайзиин, Лаосой, Бирмын, Франциин, Чадай, Россин болон СНГ-гэй 200-гаад боксер энэ ехэ мүрысөөндэ хабаадаhан байгаа.

Тайска боксын уласхоорондын hайн дуранай эблэлэй президент г-н Бундин Суванатад эмхидхэлэй ехэ худэлмэри ябуулhан байгаа. Мүрысөөнэй дүнгүүдээр рингын эзэд түрүү hуури эзэлбэ. Тэдэнэр 10 алтан, 4 мүнгэн, 5 хүрэл медальнуудта хүртөө. Белоруссиин, Украиный, Россин команданууд удаадахи hууринуудые эзэлбэ.

Манай республикаhаа Баатар Цыбикмитов, Баяр Дымбрылов, Валерий Санжижапов гэгшэд Россин Федерациин суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдаа hэн. Манай ороной командаhаа нютагаймнай хүбүүн — СНГ-гэй чемпион, спортын мастер **Баяр Дымбрылов 60 килограммай шэгнүүртэ тулалдахадаа, мүнгэн медаляар шагнагдаба.** Энэнь тэрэнэй ехэ амжалта гээшэ! Тренер, химиин эрдэмэй кандидат Даша Батоевич Санжижапов тэрэнэй амжалтада ехэ габьятай юм.

Россин командаhаа Филипп Дворников гурбадахи hуури эзэлбэ. Тиихэдэ залуушуулай дундаhаа Сергей Митяев (Колавань) хүндэ шэгнүүртэнэй дундаhаа чемпион болоо. Габи Габибов (Махачкала) хоёрдохи, Максим Ничугин (Новосибирск) гурбадахи hууринуудта гараба.

Спонсорнууд боложо, мүнгэ тангаар туhалhан «ДВС» фирмын, «Улаан-Удын нарин сэмбын мануфактура» гэжэ акционернэ бүлгэмэй, Бурятсбербанкын, Бэшүүрэй аймагай Шэбэртын колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ манай республикын спортсменүүд, тэдэнэй тренер ехэ баяр баясхалан хүргэнэ.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ.

Үдэрэй үзэгдэлнүүд

АРГА МЭХЭТЭЙ АО МММ...

орёо сагта өөртөө бии мүнгэнэй сэн бу-нгүй, бүри арьбадхаха удые зон бэдэрдэг бо-Зариман худэлэнгүй, ри худалдажа абана, дулынь ехэ процент коммерческэ банкнуудаана, гурбадахинь — гэлжын эрьесэдэ байлоролдоно.

hаа бараа асаржа, ойтондо, ааима ха-шье аяшаран худалобожол олоhон 3 милухэригөө АО МММ «ангархай аман руу лдажархёобди» гэжэ милайнгаа хөөрэхэдэ, аа баhал халаглалсаа Харин hая тус бүлцинуудые 6 миллион ор худалдажа абаад он Л. С. Степановакцидамнай орожо ь, акционернүүдэй нитын худэлөөн эмхидхэгдэжэ эхилээ гэжэ мэдэжэ абабабди.

— Мүнөө үедэ хэн, хайшан гээд мүнгэ олоноб гэжэ хэндэшье хамаатай хэрэг бэшэ. Би, жэшээлбэл, одоол оhолтожо, бии байгаа мүнгээ дууhан тиишэнь тушаажархёод, мүнөө нюсэгэн шахуу болоод байнаб. Гушаад онуудта гэртэхимни нюдфган баяшуул гэжэ гэмнэгдээд, эд зөөримнай хуу булгаагдаhан юм. 1991 ондо үнэн зүб гээшэнь одоошье сонсохогдожо, эд зөөримнай орондо мүнгөөр бусаагдаа hэн. Иигэжэ би өөрынгөө олоhон мүнгэн дээрэ энэ мүнгэ нэмээд, МММ-дэ мэхэлүүлээб.

Зарим зонтой хөөрэлдэхэдэ, машинаяа, дачаяа, гэрээ худалдажа, мүнгэн болгоод, МММ-дэ нэгэ хэды байлгажа бүри хүбхылгаhанэй удаа шэнэ машина, дача, гэр абаха hанаатай hэмди гэхэ юм.

Харин 200 миллион, мүн энээнhээ доошо 100, 150 миллион түхэриг хүрэтэр мүнгэндэ АО-гой билет-акцинуудые абаашад мүнгээ hөөргэнь тэхэрюулхээр худэлөөндэ хабаадаhайбди гэжэ ехэшье хүсэнэгүй ха гэжэ ойлгоод, гайхаа hэм. «Юундэ гээшэб?»—гэжэ мэдэрхүү янзын хүнhөө асуухадам, «Яахынь бэээ мэдүүлбэ гээшэб? 200 миллион hүүлшынь мүнгэн бэшэ ха юм. Теэдшье далда баянаа дан элирүүлhэнэй хэрэг бии аал?»

— Ямар бүлэгэй зон энэ худэлөөндэтнай оролсоно гээшэб?

— Бага мүнгэ хээшэд. Орэйдоо 200—400 мянганай эзэдшье hанаата бололсоно. Теэд бидэ, акционернүүд, гэнтэ ушарhан зон хадаа нэгэ хүсэн болохомнай ехэл бэрхэтэй. Мүнөө дээрээ 500 гаран хүнтэй хоорэлдоод байнаб.

Хайшан гээд хара мэхэшэдhээ мүнгэеэ hөөргэнь тэхэрюулхэб? Үндэр үүдэнүүдэй саана hуудаг засаг захиргаанайхидта туhаламжа эрижэ хандахадамнай, толгойгоошье үргэнэгүй. hунгалтын боложо байхада, арад зонойнгоо тала барихабди гэжэ жабжаараа хөөhэ бушхуулан найдуулдаг бэшэ hаал?»

— Эдэ тушаалтад тодорхой ямар туhаламжа үзүүлхэ байгааб? Сергей Мавродиний худал хуурмаг ябуулганууdые баhа элишэлэлсэхэ бэшэ ааб даа. Гэхэhээ гадна энэ хүмнай акционернүүдтэй улаан нюураараа уулзажа, сэхэ хөөрэлдэхэhөө юундэшьеб далгирдаг юм.

Россин Харим регионуудта тус АО-гой акционернүүд сүүдэй шиидхэбэреэр мүнгэсэ тэхэрюулжэ шадаа. Үнэн дээрээ Россин Федерациин Уголовно Кодекс соо худал хуурмаг арганууdые хэрэглэн, хүнэй эд зөөри үбэршэлэн абалга тухай 147-дохи статья бии ха юм. Энээндэ тааруулжа, өөhэдынгөө зүбые тодоруулан баталжа шадахабди гэжэ найданаб.

— Ямар бүлэгэй зон энэ хүмнай акционернүүдтэй улаан нюураараа уулзажа, сэхэ хөөрэлдэхэhөө юундэшьеб далгирдаг юм.

Россин Харим регионуудта тус АО-гой акционернүүд сүүдэй шиидхэбэреэр мүнгэсэ тэхэрюулжэ шадаа. Үнэн дээрээ Россин Федерациин Уголовно Кодекс соо худал хуурмаг арганууdые хэрэглэн, хүнэй эд зөөри үбэршэлэн абалга тухай 147-дохи статья бии ха юм. Энээндэ тааруулжа, өөhэдынгөө зүбые тодоруулан баталжа шадахабди гэжэ найданаб.

— Филиалай түлөөлэгшэд, Елизавета Данзановна мүнгэ үбэршэлөө гэжэ сэхэ гэмнэмээр баримтануud бии гээшэ гү?

— Яаба хээбэшье, бидэнэр шэнги hүүлшынгээ арhа хуулуулhан, хохидоhон тала hуралсалай эмхинүүд болоно. 1425 ондо байгуулагдаhан Бельгиин католическа университедтэ 26 мянган оюутад, Германиин Иене хотодох университедтэ 10 мянган гаран оюутад hуража байдаг. Эрдэм hуралсалые сагай эрилтын ёноор эмхидхэхэ гэбэл, дэлхэйн түрүү оронуудай дүй дүршэлые шэлэн абаха шэнэ оньhон түхеэрэлгэнүүдээр түгэс хангаха асуудалнуудые нэн таруун шиидхэхэ хэрэгтэй. Бидэнэр тэндэхи худэлмэритэйнь дүтөөр танилсахаhаа гадна, университедүүд хоорондын хэлсээнүүдэй түрүүшын асуудалнууд тухай аша үрэтэй хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөбди. Бельгиин, Германиин университедүүдэй хүтэлбэри манда 6 мянган экюгэй (1 экю 1,2 долларроо сэгнэгдэнэ) эрдэм hуралсалай орёо түхеэрэлгэнүүдые, 4 мянган экюгэй спутникова телевиденийн антеннэдэ хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые бэлэг болгон баряа. Харилсаа холбоо байгуулhан Бельгиин болон Германиин түлөөлэгшэд хабартаа манда айлшалжа, харилсаа холбоонуудаа үргэдхэхэ хэлсээнүүдые ябуулха юм, — гээд Буряадай филиалай ректор Гунга-Нимбу Бидьяевич Дандарон хөөрэбэ.

Сагай байдалай хэр орёо байбашье, Новосибирскын гүрэнэй университедэй Буряадай филиалай холын хараатай хэмжээ ябуулганууdые Буряад Республикын засагай дээдын зургаанууд али болохоор дэмжэхэ, бодото туhаламжа үзүүлхэ бээ гээд найданаб.

Берховно сүүдтэ манай хэрэгээр **сүүдэй түрүүшын заседани байгша оной январиин 23-най үдэр үглөөнэй 10 сагта** эхилхэ гээд онсолон мэдүүлhүү.

Мэхэлүүлhэн зон, миин бү байгыт, эхилhэн худэлөөндэмнай эдэбхитэй хабаадалсыт, — гэжэ Л. С. Степанова хөөрөөнэйнгөө түгэсхэлдэ уряалаа бэлэй.

Үе сагаймнай үзэгдэлнүүд жэгтэй болонхой. Үшөө ямар акционернэ бүлгэмүүдэй, коммерческэ банкнуудай хойноhоо үрисэ нэхээшэд hубарилдаха гээшэб? Юрэл мэхэшэд бэшэ, мэргэжэлтэ мэхэшэд эдэ байгууламжануудые толгойлно ха юм.

Тиимэhээл мүнгэеэ арьбадхахые хүсэгшэд гоё нэрэтэй шэнэ эдэ бүридэлнүүдэй богоhо нилээн лэ болгоомжотой hэргэгээр алхан орохо, ороошье, hаа, «долоо дахин хэмжэхэ, нэгэ дахин отолхо» зэргэтэй гээд hанагдана. Тиигээл hаа, Мавроди мэтэ господанарые зүүдэндээ хаража зоболтогүй ха.

Г. ДАШЕЕВА.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

Буряад Республикын Арадай Хуралай гурбадахи сесси 1995 оной январиин 23-да үглөөнэй 10 сагта Буряад Республикын Арадай Хуралай Заседанинуудай зал соо худэлмэреэ эхилхэ.

Депутадууд болон сессидэ уригдаhан хүнүүд Заседанинуудай залай фойе соо сессиин нээгдэхэ үдэр үглөөнэй 8 час 30 минутаhаа бүрндхэлдэ абтаха.

Буряад Республикын Арадай Хурал.

Уншагты, танилсагты:

2-дохи нюурта. Түрэнэй засагай зургаануудай ажал ябуулгые гүрэнэй олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ харуулха гурим тухай Федеральна хуули; Январиин 21— В. И. Ленинэй дурасхаалай үдэр; Ц. Гонгоров: «Хамтын ажахы эмхидхээд»; «Агуу Илалтые угтуулан» — материалнуудай суглуулбари.

3-дахи нюурта. «Толи»— субботын үдэрэй заншалта хуудаhан.

4-дэхи нюурта. Республикын хото, худөөгэй hонин, ТВ-гэй программа.

ГҮРЭНЭЙ ЗАСАГАЙ ЗУРГААНУУДАЙ АЖАЛ ЯБУУЛГЫЕ ГҮРЭНЭЙ ОЛОНДО МЭДЭЭСЭЛ ТАРААДАГ ХЭРЭГСЭЛНҮҮДТЭ ХАРУУЛХА ГУРИМ ТУХАЙ

ФЕДЕРАЛЬНА ХУУЛИ

ГҮРЭНЭЙ ДҮҮМЭДЭ БАТАЛАГДАН АБТАА.

1994 оной декабриин 15.

Статья 1. Федеральна энэ хуулиие гуримшуулха ёһо

Россин Федерациин болон Россин Федерациин субъектнүүдэй гүрэнэй засагай зургаануудай ажал ябуулга тухай материалнуудые гү, али мэдээсэлнүүдые олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй тараахан ушархаа гаража ерэһэн харилсаануудые Федеральна энэ хуули гуримшуулдаг.

Статья 2. Олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй хэрэгсэлнүүдтэ гүрэнэй засагай зургаануудай ажал ябуулгые харуулха гурим тухай Россин Федерациин хуули ёһо

Олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй хэрэгсэлнүүдтэ гүрэнэй засагай зургаануудай ажал ябуулгые харуулха гурим тухай хуули ёһо хадаа олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүд тухай Россин Федерациин хуули ёһын хуби болоно.

Статья 3. Гол ойлгомжонууд

Федеральна тус хуули иимэ удхатай гэбэл:

гүрэнэй засагай федеральна зургаанууд гээшэнь — Россин Федерациин Президент, Федеральна Суглаан (Федерациин Совет ба Гүрэнэй Дүүмэ), Россин Федерациин Правительство, Россин Федерациин Конституционно Сүүд, Россин Федерациин Верховно Сүүд, Россин Федерациин Дээдын Арбитражна Сүүд:

Россин Федерациин субъектнүүдэй гүрэнэй засагай зургаанууд гээшэнь — республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай, федеральна удха шанартай хотонуудай, автономито областьнуудай, автономито округуудай засагай хуули гаргадаг (түлөөлхы) ба гүйсэдхэхы зургаанууд;

олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй федеральна хэрэгсэлнүүд гээшэнь — гүрэнэй засагай федеральна зургаанай эмхидхэн байгуулһан олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэл;

олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй регионально хэрэгсэл гээшэнь — гүрэнэй засагай федеральна зургаануудай Россин Федерациин субъектнүүдэй гүрэнэй засагай зургаануудтай хамта гү, али Россин Федерациин субъектнүүдэй гүрэнэй засагай зургаануудай өөһэдөө эмхидхэн байгуулһан олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэл;

Мэдээсэлэй программануud гээшэнь — амяараа авторнуудай мэдээсэлэй-шэнжэлэлгын программануудhаа бэшэ һонинуудай үдэр бүрнин теле-болон радиопрограммануud.

Сатья 4. Гүрэнэй засагай федеральна зургаануудай үдэлимэрние шагнахаар ба харуулхаар буулгажа абалга

Россин Федерациин Президентын хабаадалгатай албата бүхы хэмжээ ябуулганууды, Федерациин Советдэй болон Гүрэнэй Дүүмын, Россин Федерациин Правительствын болон тэрэнэй Президиумэй заседанинуудые гүрэнэй засагай федеральна зургаануудай хэблэлэй албан шагнахаар ба харуулхаар буулгажа абадаг юм. Нимэ буулгабаринууд болзоргүйгөөр хадагалагдадаг байна. Хаамал хэмжээнүүдэй буулгабаринууд Россин Федерациин хуули ёһын эрилтэнүүдтэй тааралдуулан бэелүүлэгдэдэг ба хадагалагдадаг.

Хаамал хэмжээ ябуулгануудай буулгабаринуудhаа бэшэ буулгабаринуудтай олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй журналистнууд танилсаха ба тэдэнние буулгажа абаха эрхэтэй.

Теле- болон радиопрограммануудай буулгабаринуудые хэрэглахдээ ямар хэблэлэй албанһаа абтааб гэжэ заахынай хэрэггүй.

Заседанинууд, суглаанууд болон албан хэрэгэй нээмэл бусад хэмжээ ябуулганууд дээрэ үнэмшэлгэтэй журналистнуудай өөртөө шагнахаар ба харахаар буулгажа абаха эрхые энэ статья хизаарланагүй.

Статья 5. Уялгата теле- болон радиопрограммануud

Соносхолой болон харалгын олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй федеральна хэрэгсэлнүүд удаадахи телехай, мүн Россин Федерациин Президентын, Федерациин Советдэй ба Гүрэнэй Дүүмын, Россин Федерациин Правительствын делегациануудай албан хэрэгээр харагшадта болон шагнагшадта соносхолой болон харалгын гүрэнэй федеральна хэрэгсэлнүүд дары мэдээсэхэ ёһотой.

Статья 7. Мэдээсэл-гэгээрэлэй программануud

Соносхолой болон харалгын олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй федеральна хэрэгсэлнүүд Федерациин Советдэй болон Гүрэнэй Дүүмын заседанинуудай болоогүй сагhаа бэшэ бүхы үедэ үдэр бүри бүхэроссин нэгэ телеканалаар ба бүхэроссин нэгэ радиоканалаар Федерациин Советдэй ба Гүрэнэй Дүүмын, тэдэнэй комитедүүдэй ба комиссинуудай, Гүрэнэй Дүүмын депутадуудай нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэриин дүнгүүд тухай, парламентын шагналтануудые үнгэргэлгэ тухай, Россин болон хилын саагуурхи парламентаризмын түүхэ ба бодото хэрэгүүд тухай, Россин гүрэн байгые бэхижүүлхэ тухай, Россин Федерациин Конституциин гол дүримүүдэй, Россин Федерацида абтаhан бусад хуулинуудай ба хуули ёһото акцинуудай удха болон тэрэнние хэрэглэлгэ тухай 45 минутаhаа бага бэшэ саг соо үргэлжэлхэ шэнжэлгын мэдээсэл-гэгээрэлэй программануудые гаргажа байха ёһотой.

Федерациин Советдэй ба Гүрэнэй Дүүмын хэблэлэй албануудай зуршалгаар олондо мэдээсэл тараадаг таарамжатай хэрэгсэлнүүдэй редакциануудай хүтэлбэрилэгшэд дамжуулгын гурим зохёодог.

Соносхолой ба харалгын олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй федеральна хэрэгсэлнүүд Россин Федерациин бүхы субъектнүүдэй газар дээрэ теле-харагшадта ба радиошагнагшадта эдэ программануудые хүргэхэ хэрэг хангаха ёһотой.

Статья 8. Мэдээсэлэй ба мэдээсэл-гэгээрэлэй программануудта табигдадаг эрилтэнүүд

Олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй аудиовизуальна хэрэгсэлнүүдэй мэдээсэлэй программануудта Россин Федерациин Президентын хүдэлмэри тухай, Федерациин Советдэй, Гүрэнэй Дүүмын, Россин Федерациин Правительствын, Россин Федерациин Правительствын Президиумэй заседанинууд тухай мэдээсэлнүүд гуримай ёһоор олонхидоо амяараа бүлэг болгогдожо дамжуулагдадаг.

Федерациин Советдэй болон Гүрэнэй Дүүмын, Россин Федерациин Правительствын гү, али тэрэнэй Президиумэй заседанинууд тухай мэдээсэлнүүдтэ, хэрбээ техническэ талаараа видео-сюжедэй агаарай долгиндо дамжуулагдахаар бэлэн байгаа һаань, тус заседаниин видео-буулгабари хабсаргагдадаг.

Статья 9. Олондо мэдээсэл тараадаг Гүрэнэй регионально хэрэгсэлнүүдтэ Федерациин Советдэй депутадуудай, Гүрэнэй Дүүмын депутадуудай үгэ хэлэлгэнүүд.

Олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй регионально хэрэгсэлнүүд территориально һунгуулиин округhоо һунгагдаhан Федерациин Советдэй депутадай гү, али Гүрэнэй Дүүмын депутадай, мүн Гүрэнэй Дүүмэдэхи тэрэнэй ородог депутадуудай нэгэдэлээр хүдэлмэрээ ябуулхын тула тус региондо тодорхойлогдоhон Гүрэнэй Дүүмын депутадай гуйлтаар һунгагдаhан газартань телеканалаар хоёр һарадаа нэгэ дахин, радиоканалаар һарадаа нэгэ дахин үгэ хэлэхэ арга боломжо тэдээндэ олгохо уялгатай.

Үгэ хэлэлгэ тухай бэшэмэл гуйлта, агаарай долгиндо гарахаhаа хоёр неделиһээ хойшологүйгөөр, дамжуулагдаха ёһотой.

Депутадай эрилтээр дамжуулга урид миндаhанда буулгагдангүйгөөр агаарай долгиндо сэхэ гаргагдажа болохо.

Нэгэ программада Федерациин Советдэй гү, али Гүрэнэй Дүүмын хэдэн депутадууд хабаадаха аргатай. Үгэ хэлэхын тула программада хабаадагша хүн бүхэндэ 7 минутаhаа бага бэшэ саг үгтэхэ ёһотой.

Тус статьягаар тогтоогдоhон хуулита гурим телевиденийн 5-дахи каналаар дамжуулагдадаг Гүрэнэй телепрограммануудта хабаатай.

Статья 10. Гүрэнэй Дүүмэдэхи депутадуудай нэгэдэлнүүдэй түлөөлэгшэдэй телевиденеэр ба радиогоор үгэ буляалдаанууд.

Олондо мэдээсэл тараадаг Гүрэнэй Федеральна аудиовизуальна хэрэгсэлнүүд һарадаа нэгэ дахинhаа үсөөн бэшээр Гүрэнэй Дүүмэдэхи депутадуудай нэгэдэлнүүдэй түлөөлэгшэдэй үгэ буляалдаануудай программануудые Бүхэроссин телеканалнуудай нэгэндэ болон, Бүхэроссин радиоканалнуудай нэгэндэ агаарай долгиндо гаргаха уялгатай.

Иимэ телепрограмма бүхэнэй утань 45 минутаhаа богони бэшэ, харин радиопрограммын утань 30 минутаhаа богони бэшэ байха ёһотой.

Олондо мэдээсэл тараадаг тус тус хэрэгсэлнүүдэй журналистын (журналистнуудай) иимэ программануудта хабаадалгань уялгата байха.

Үгэ буляалдаанда хабаадагшадта адли тэгшэ эрхэ нүхэсэлнүүдые журналист хангаха ёһотой.

Үгэ буляалдаанда хабаадагшад тэдэнэй өөһэдтөө тодорхойлжо абаhан үгэ буляалдаа үнгэргэлгын дүримүүдые сахижа, бэе бэеэ доромжолhон хэрээгы шэрүүн үгэнүүдые хэлэхэ ёһогүй.

Гүрэнэй Дүүмэдэхи депутадуудай нэгэдэлнүүдэй түлөөлэгшэдэй телевиденийн, радиогой үгэ буляалдаанда хабаадалгынь эөлжээн, Гүрэнэй Дүүмын депутадуудай бүхы түлөөлэгшэдэй хамтаараа үгээ ойлголсожо гү, али жээрэб татажа тодорхойлогдодог.

Статья 11. Гүрэнэй засагай федеральна зургаануудай ажал ябуулга тухай мэдээсэдэг бусад теле ба радио программануud.

Олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй аудиовизуальна хэрэгсэлнүүд программануудые зохёохо политикаяа найруулхадаа, публицистическэ, мэдээсэлэй ба мэдээсэл-шэнжэлэлэй бусад программануудта гүрэнэй федеральна зургаануудай хүдэлмэри тухай, Россин Федерациин гүрэнэй байгуулалтын гол ёһонууд тухай, гүрэнэй дотоодын ба гадаадын политикын, Россин Федерациин Президентын ажал ябуулгын гол шэглэлнүүд тухай, Россин Федерациин Правительствын ажал ябуулгын программа, Гүрэнэй Дүүмэдэхи депутадуудай нэгэдэлнүүдэй, Федерациин Советдэй депутадуудай болон Гүрэнэй Дүүмын депутадуудай хараа шэглэл, сүүлүүдээр хэрэгүүдые, арсалдаануудые шиидхэлгэ тухай теле-харагшадта болон радио-шагнагшадта али бүхы талаарнь, залан сэхээр мэдээсэлгые хараалха уялгатай.

Гүрэнэй засагай зургаанууд, тэдэнэй тушаалтад телерадио-дамжуулга тухай хуули ёһотой зохилдуулан, иимэ программануудые дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаха аргатай байха.

Статья 12. Үгэ хэлэгшэдтэ мэргэжэлтэдэй зүгһөө туhаламжа үзүүлгэ.

Олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй аудиовизуальна хэрэгсэлнүүд тэдэнэй каналаар ямаршье программануудта үгэ хэлэhэн Россин Федерациин Президентдэ, Федерациин Советдэй депутадта, Гүрэнэй Дүүмын депутадта, Россин Федерациин Правительствын Түрүүлэгшэдэ, Россин Федерациин Правительствын Түрүүлэгшын орлогшодо гү, али федеральна министртэ хэрэгтэй болохо мэргэжэлтэ туhаламжа, агаарай долгиндо гарахын урда тээхи бэлэдхэлые болон техническэ хангалгые оруулалсан, хангаха уялгатай.

Статья 13. Россин Федерациин Гүрэнэй засагай зургаанууд тухай программануудые дамжуулгын эрхэ нүхэсэлнүүд

Россин Федерациин Гүрэнэй засагай зургаануудай ажал ябуулга тухай олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй хэрэгсэлнүүдэй түс тус темэнүүдээр ябуулдаг теле-, али радиопрограммануud рекламын материалнуудаар, али мэдээсэлнүүдээр таhалдуулагдаха ёһогүй.

Статья 14. Гүрэнэй засагай зургаануудай ажал ябуулгые олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй хэрэгсэлнүүдтэ харуулха гурим тухай Россин Федерациин Хуули ёһоной эрилтэнүүдые сахилгын хойноhоо хиналта.

Гүрэнэй засагай зургаануудай ажал ябуулгые олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй хэрэгсэлнүүдтэ харуулха гурим тухай Россин хуули ёһоной эрилтэнүүдые гүрэнэй засагай зургаануудай болон олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй аудиовизуальна хэрэгсэлнүүдэй сахилгын хойноhоо хиналта, федеральна хуулинуудтай зохилдуулан, телерадио-дамжуулгын талаар Федеральна комиссиар бэелүүлэгдэдэг.

Телерадио-дамжуулгын талаар Федеральна комисси олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй аудиовизуальна хэрэгсэлнүүд туршаа хиналтынгаа эрхэ түлөөлэгнүүдые, агаарай долгиндо гараhанайнь һүүлээр телевиденийн гү, али радиогой программануудай буулгабаринуудые шэнжэлhэнэй үндэhөөр бэелүүлдэг.

Статья 15. Хуулида харша ябуулганууд туршаа гомдол барилга

Олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй хэрэгсэлнүүдтэ гүрэнэй засагай зургаануудай ажал ябуулгые харуулха талаар Федеральна тус хууляар тогтоогдоhон гуримые хазагайруулhан үйлэ ябадалнууд туршаа гомдол сүүдтэ үгтэжэ болохо.

Статья 16. Федеральна тус Хуулиие хазагайруулhанай түлөө харюусалга.

Федеральна тус хуулиие хазагайруулhанай түлөө зэмэтэй хүнүүд, Россин Федерациин хуули ёһотой зохилдуулан, захиргаанай гү, али ондоошье харюусалгада хабаадуулагдаха.

Статья 17. Арсалдаануудые шиидхэлгэ

Олондо мэдээсэл тараадаг гүрэнэй хэрэгсэлнүүдтэ гүрэнэй засагай зургаануудай ажал ябуулгые харуулха талаар тогтоогдоhон гуримые хазагайруулhанhаа эхи абаhан арсалдаанууд, тэдэнэй эрхэ түлөөлэгтэй зохилдуулан болон хууляар тогтоогдоhон гуримаар сүүдүүдээр, гүрэнэй засагай зургаануудаар шиидхэгдэдэг.

Статья 18. Федеральна тус хуулиин хүсэндөө орохо гурим тухай.

Федеральна тус Хуули албанай ёһоор тэрэнэй хэблэлдэ толилогдоhон үдэрhөө хүсэндөө ородог.

Статья 19. Федеральна тус хуулиие абалгатай дашарамдуулан, Россин Федерациин Президентдэ хэгдэhэн дурадхал болон Россин Федерациин Правительствада үгтэhэн даабари тухай.

Өөрынгөө баталhан хуули ёһоной актнуудые Федеральна тус хуулитай зохилдуулхыень Россин Федерациин Президентдэ дурадхаха.

Өөрынгөө баталhан хуули ёһоной актнуудые Федеральна тус хуулитай зохилдуулхыень Россин Федерациин Правительствада даалгаха.

Россин Федерациин Президент Б. ЕЛЬЦИН.

Москва, Кремль.
1995 оной январиин 13.
№ 7-ФЗ.

Январиин 21—В. И. Ленинэй дурасхаалай

ХҮНДЭТЭ НҮХЭДҮҮД!

Манай һонин—гүрэн түрын һонин мүн, тиимэhээ гүрэнэй жасаhаа мүнгөөр хангагдаха зэргэтэй гэжэ Буряад Республикын Президентын Зарлигаар баталагдаhан юм. Зүгөөр абаха ёһотой мүнгээ саг соогоо абаагүйhөө болоожо, республиканска типографида үритэй һэмди. Манай сэхэ зэмэтэй бэшэшье һаамнай, энэ предприятиин ахамад инженер **Борис Семенович Бесфамильный** буряад ори ганса һонинние харшалжа, хашажа, зурагуудыемнай хэжэ үгэхээ арсаба, февралиин 1-һээ һонинниемнай барлахаяа болихомнай гэжэ занаба. Тиигэжэ манай һониной үргэн ниитэ уншагшадта зүрюу харша ябуулга хэбэ гээшэ. Гансал үндэhэ яhанай талаар баhамжалан доромжолхоhоо гадна энэнь политическэ удхатай үйлэ хэрэг болоно. Тус даргын телефон — 2-64-13, приемной — 2-40-45.

В. И. Ленин Горкодо. 1922 оной август—сентябрь.

Аполлон ТОРОЕВ

ЛЕНИН БАГШЫН ҺУРГААЛАА

Багша Ленинэй һургаалаар
Баатар шадалтай болообди,
Ухаан бэлигэй аргаар
Ухаата оньhо олообди.
Харыт —
хахалжа ябана трактористь,
Харьялнал даа нютагин халуун
ажалаар.
Харыт —
колхозой дорюун моторист
Харайлгажа ябанал даа машиннаар.
Харыт —
алас холын булан руу
ялас гэжэ ябашаба.
Харыт — түрэл оронойм
хүбүүн лэ
түбиие шэнжэлхээ гарашаба.

Багша Ленинэй һургаалаар
Баабайн хүбүүд хөтөөжээ.
Хамтын бүлгэм тогтоохоор
Хараанай манифест зохёогоо.
Дулаахан энэ манифестые
Дуулажал араднай абаа даа.
Хамтааран үндэр бүтөөсэдэ
Хамсыгаа шуужа ороол даа.
Харыт —
коммуниизмын тэрэ байр
харгы залгана залуу.
Харыт —
һайхан тэрэ бай
һалиржа ябана үбгэ
1962 он.

Жамьян БАЛДАНЖАБОН

ШҮШЬ ДЭЭРЭ

Шэнэхэн мүльһэн,
Шэл толидол, һаруул,
Огторгойн үүлэн
Орой дээрэнь харуул.
Хүйтэн жабар
Хүдөө талаар хүльбэрнэ,
Мүльһэн дээгүүр
Мухарин, мүлхин тэршэлнэ.
Конькитай хүн
Каток дээгүүр халтирна,
Нюргаа үргэлнэ,
Ниндэhэн шэнгеэр
шуумайна.
Хүйтэн жабар,
Хүл дорohоо зайсыш!
Елэгэр мүльһэн,
Ехэ замаа дэлгыш!
Угалза һинлэн,
Урагшаашье шуумайна
шуран.
Үхибүүд яаран,
Үрдилдэн гүйлдэнэ хүхин:
— Ильич!
Ильич!...

Мойсогор хүлдее
Модон коньки
Бишыхан хүбүү
Барина гарhаань

— Тан шэнгеэр
Тэшүүлдэг болох

— Тиихэш,
Тэшүүлхэш б

Хүйтэн жабар,
Хүл дорohоо з
Елэгэр мүльһэн,
Ехэ замаа дэл

ХАМТЫН АЖАХЫ БАЙГУУЛААД...

Хэдэн жилэй урда тээ аралжаа наймаанай кооперативууд Ага нютагаар дүүрэшөө бэлэй. Тэдэнэй зариманиинь баяжаа, хүсэжөө, нүгөөдүүлынь панхаруутажа хаагдаа. Эдээн соohоо хубиин «Содружество» ажахы юу хээ туйлажа, шүрбэнэлджэл байнхай. Анхандаа хүнгэн машинануудые заhабарилдаг байhан hаа, мүнөө ажамидаран hалбархын тула ажал ябуулгаяа үргэдхэнэ.

Зарим бусад олзын ажахынуудтай хамтаржа бүхэжөөд, Монголой Дорнод, Сүхэ-Баатарай, Хэнтэйн аймагуудтай харилсаа холбоо тогтоообо. Чойбалсан хотодо хүнгэн, ашаанай автомашина, хүдөө ажахын техникэ заhабарилдаг хамтын ажахы нээгээд, хүдэлмэреэ ябуулжа байнхай.

Гадна тэндэхи хирпиисын заводтой, ПОШ-ой фабрикатай, хибэсэй комбинадтай хэлсээнүүдые баталжа, али алиндаа бариишатай ажал эрхилхээр бэлэдхэл хэжэ эхилэ.

Монголой тала илангаяа трактор болон хүдөө ажахын зэр зэмсэг заhабарилха хэрэгтэ ехэ һонирхол үүсхэжэ, Агаhаа ошоhон механизатор хүбүүд ажалгүй нэгэшье һууха сүлөөгүй шармайна. Энээниие hайшааhан бусад аймагуудайхид «Техникэ» гэдэг хамтын ажахын таhагуудые өөhэдтөө нээхээр хараална.

Үшөө нэгэ hонин гэхэдэ, Чойбалсан хотын хажуудахи Адуун-Шулуунай нүүрhэнэй уурхайе суглаа ашаглаха туhай гэршэлгэ Монголой Правительство үгэбэ. Тэндэ «Содружество» ажахы газар малтадаг тусхай техникэ, хэрэгсэлнүүдтэй ошонхой, түлишэ малтажа эхилэнхэй.

Хубиинь нүүрhэн Могойто, Соловьевско станциинуудта буулгагдажа, округой һуурин, тосхонуудаар асарагдажа байдаг болоо. Сэнгынь хямда—нэгэ тоннонь 45 мянган түхэригтэ юм. Энэ түлишөөр хүдөөгэй һургуули, клубууд, бусад байранууд хүргэгдэнгүй тэсэжэ байна.

«Содружество» бүлгэмэй үүсхэлээр үбhэн Монголдо бэлэдхэгдэнэ. Тэрэнэй түлөө хилын хажуугаархи ехэ газар (150 километр) табан жэлээр зээлилэгдээ. Нёдондо округой 14 ажахы Сүхэ-Баатарай аймаhаа абтаhан үбhөөр хангагдаа hэн.

Мүнөө Могойто станцида таряанай хальhан буужа эхилбэ. Тэрэниие хамта-ымсэгүй худалдажа абаха аргатай.

Гадна энэ бүлгэмэй зуршалгаар Агын округой бэ хуршэ гүрэнэй зүүн нютагуудай хоорондын харилсаа холбоон бүри бэхижэжэ байна. Хоёр тээ түлөөлэгэнүүд байгуулагдаба. Манай талаhаа тэрэниие бүлгэмэй ажалшан Даши Гомбоев, Монголой зүгhөө С. Тойбого (урдань МНРП-гэй аймагай захиргаанай нэгэдэхи секретарь байhан) толгойлхо.

Тус ажахы дэлгүүрэй хүлгөөтэй хүндэ байдалые туйлан дабахын тула оролдожол байнхай. Саашанхи түсэбынь ехэ ааб даа. Зүгөөр мүнгэ алтанай талаар хашагдадаг юм.

— Округой захиргаанай манда ехэ анхардаггүй, дүнгэдэггүй байhанда халга гомдолтойб. Маанадhаа ондоо түхэлэй ажахынуудта бюджедэй мүнгэн үгтөөд, шуурхан болоо байна янзатай, харин бидэ тойрогойнгоо арад зоной түлөө ажал хэнэ аабзабди. Гарзатуулха үгы hэмди,—гэжэ бүлгэмэй директор Баяр Сухобаторов хөөрөөгөө түгэсхэбэ.

Ц. ГОНГОРОВ.

АГУУ ИЛАЛ УГТУ

ХУУЛИ ХЭ ОРОХ

1994 оной д
да Гүрэнэй Дүү
нууд тухай»
бэлэй. Росси
Б. Н. Ельцин
гар табиба. Ро
цида ветерануу
далыень хүнгэ
нэй эдэбхитэй
хын, обществ
тэй ябахын т

таалаар хамгаа
лэй, экономи
хуули ёһоной
тус федеральн
тогтоогдоно.

ОЙН Б
БЭЛЭ

Дэлхэйн хо
дүүрэнээр 50
үнгэргэхэ т
США-гай ба
нальна комит
Эльбэ мүрэн
тэ уулзалгада
Японин сэ
тушаалгада
хэмжээ ябуу
гэгдэхэ юм.

Хараа тү
хахын тула
hан генерал
Киклайтер т
гай делегаци
К. Киклайтер
дохи дайнай
тэмдэглэлгы
митедэй тө

ХАРУУЛ
ХҮ

Гүрэнэй х
гарганан б
хэлхын тула
хотодо бодо
Россин Пра
жэбэ. Тус
тые скуль
Таратынов,
тор Кочерг
хёоно. Тэд
нэрэмжэтэ
раашадай
юм. Хилы
гэй түбэй
хүшөө бол
лагдана.

«Красная

ҺАМИЛЬ

Хамильhаа
родой хаа
до сэрэгш
он гэжэ с
охэнэ, тала
нэй түшэмэ
ааhаа татаба.
оун найр зу
шадарай о
хэбэ.
нгүүд туха
тула, эд
дүтынгөө
үгэ үгэдэ
тэдэнние д
ха.
одой хаана
hураг суу
улад зоноор
ехи hуурин
хүбүүн
ураа ябажа
нэгэ хазаар
дхэхыень
гүйлгатайга
наар ябаб
тэрэнние
hуурин
хазаар мори
хэдэнь Лен
хубсаhа
мориндо мо
Эльгээhэн х
Амиль Никола
баригдажа, Ро
hайhан гэжэ бул
Тэрээндэ
коран унша
ажаhууха эрх
гэхэ.
олай хаан
одоо, энэ бал
Hамильда дуу
гөө хүниие
Hамиль энэ
табижа, хуул
бүhөөд т
үгэ хэлэбэгүй
бараhан тэрэ х
гөө бусажа,
хөөрөбэ.
хаан Шаа
асууhан ха:

БУЛТА АДЛИ БАЙДАГ ҺАА...

Үнэн дээрээ хүнүүд хуу ажалша, һүбэлгэн бэрхэ, хүдэлхэ зүрхэтэй, зоригтой байдаггүй ха юм даа. Тиимэhээл мүнөө түбhэн хүн бүхэн фермер болоод гү, али үмсын ажахы эмхидхэд, гүйсэд бэеэ даажа, ёһотой эзэн болоод хүдэлхэ зүрхэтэйшүүл тиимэ олон бэшэл байна бшуу.

Аймаг соогоо эгээн түрүүлэн таряашанай (фермерэй) ажахы эмхидхэд хүдэлжэ эхилhэн Б. П. Яскинтай нэгэтэ хөөрэлдэхэдэмни, тэрэ, нигэжэ хэлээ hэн: «Бодотоор фермер боложо хүдэлхэ гээшэмнай бэлэн хэрэг бэшэ. Хамаг юумээ хуу өөрөөл ухаалдижа, өөрынгөө гараар, мэргэжэл шадабаряараа хэхэ болохош. Хүдөөгэй ажал хэрэг эрхилхэдэш — зоотехнигэй, ветеринарай, агрономой, экономистын, илангаяа механизаторай мэргэжэл хуу хэрэгтэй болоод байха».

Тэрэшье зүйтэйл даа. Үнэхөөрөө эдэ бүхы мэргэжэлые хуу шудалаагүйшье hаа, тэдээн тушаа олон юумэ тухайлха байха хэрэгтэй ха юм. Энээн дээрhээл зариман олон юумэ мэдэхэ, шадахагүй байхадаа, тулгардажа, тулижа, урагшаа ябанагүй.

Ажахыгаа муу бэшээр эрхилжэ, мүнөөнэй орёо бэрхэтэй сагта ябала баараг үрэ дүнгүүдые туйлаhанайнь түлөө фермерэй хөёр ажахые эрхилдэг Б. Н. Туголуков, Н. Ш. Мархюева гэгшэдые шэнэ жэлэй урдахана аймагай захиргаан Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаа hэн.

Энэ жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ, фермер гэжэ нэрэтэй болоол hаа, булта эрхим үрэ дүн түйлажа шадахагүй байна.

Булам нютагай арендатор, удаань фермер, Цырен-Базар Жапович Цыдендамбаевые үнинэй танихаб. Түрүүн тэрэ ажахыдаа трактөрно-таряан ажалай арендынэ бригадада хүдэлжэ, хайшан гээд бэеэ даагаад ажаллажа, юумээ тоолохогамнаха, арьбалха талаар бага бэшэ һургуули гараа. Энэнь мүнөө фермер болоод байхадань ехэ туhатай байба.

Түрүүн ажахыhаа амяараа гарахадаа, хубиингаа газар, мал, бага зэргэ техникэ абаа. Мүнөө энэ айлайхи 90 гектар газартай, тэрэнэй 44 гектарынь сабшалан юм. Өөhэдынгөө хубиин ажахын мал дээрэ хубаарида хүртэhэн тугал, буруу, хони абажа, һүрэгөө яhала олохон болгоо.

— Ганзахан газараа, малаа хараад байжа холо ошохогүйш гэжэ ойлгоходоо, шадал зэргээрээ ондоо ажал хэрэг эрхилээд туршаха гэлсээбди. Ойдо деляна абажа, нёдондо тэндээ модо отолоод, барилга хэжэ эхилээбди. Өөhэдынь шпала тайрадаг жаахан тухеэрэлгэтэй болоообди. Тиигэжэ буусынгаа газаа хэдэн трактор, машинын байха гараж, малай байра барижа байнабди. Энэ жэлдэ шэнэ гэрэй һуури табиха hанаан бии. Тэрэшэлэн ондоо хүнүүдэйшье модо хюрөөдэжэ, хайжа үгэнэбди, — гэжэ Цырен-Базар Жапович хөөрэнэ.

Нёдондо энэ айлайхи хилээмэ бариха пекарни түхеэрээд, мүнөө Булам тосхоной, мүн дүтын Зүүн-Хуурайн һонние хилээмээр хангадаг болонхой.

Ёһотой фермер гээшэмнай нигэжэ ашагтай, үрэтэй ажаршье ажал эрхилжэ, өөртөө, эндо хэрэгтэй юумэ хэхэ байна ха юм.

Ю. БАЗАРЖАПОВ.

Хориин аймаг.

ХҮЛӨӨРӨӨ БУСАХЫЕНЬ ХҮЛЕЭНЭБДИ, ХҮЛӨӨРӨӨ!

Ерэн табан он— Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэл гэжэ тусхайтаар соносхогдохон байна. Энэ дэмы хэгдэһэн хэрэг бэшэ. Дэлхэйн хүн зоной хахадынь эхэнэрнүүд гэдэг гээшэ аабза? Түби дэлхэйдэ амидаржа байһан хүн түрэлтэнэй уг таһалдуулхагүй заяатай эхэнэрнүүд манай обществодо ямар һуури эзэлдэгынь баһал мэдээжэ. Хүндэ гэгшын балта баряад, түмэр харгын рельсын томо хадааһа (тусхай нэрэнь костыль) балтадажа ябаһан эхэнэрнүүдые Могзон станци шадар (Шэтын область) эдирхэндээ нилээд хараһанби, мүнөөшье нюдэндэм харагдадаг. Үгы-шье һаа:

Трактор агтын аялга
Таняаб шинин оньһые,—

гэжэ хангюурдалдан ЧТЗ-е «жолоодохон» гушаад онуудай залуу басагад мүнөө төөдэй, хүгшэн эжынэр болонхой, зарнманиинь эхэ-газарайнгаа эльгэн шорой доро нойрсонхой.

1974 ондо Туркменин ССР-тэ оршодог Байрам-Али ошоходоошье, 1981 ондо Баруун Украинын нютагуудаар ябахадаашье, ажалай хүндые эхэнэрнүүд даадаг, харин бүһэтэйшүүл барандаа ноёсор зон хэбэртэй, тэдэ-ниие зонхилдог юм байна гэжэ ажаглаа һэмби.

Юрэдөөл, минии һанахада, манайхи шэнги эхэнэрнүүдэ зарадаг, дарладаг гүрэн дэлхэй дээрэ хомор лэ хаш даа. Тиигэхэ мүртөө манай орондо эхэнэр зон эрэшүүлтэй адли тэгшэ эрхэтэй гэжэ хооһон хубхай үгэнүүдые хэлэдэг, хашхаралдадаг байгаабди.

Гэбэ ябашье, эхэнэрнүүд обществын хүгжэлтэдэ горитой хубитаяа оруулдаг гэжэ, мэдээжэ. Илангаяа мүнөө, сэмүүн сагай ерэед байхада, эхэнэрнүүдэй хүдэлөөн эдэбхижэ. Имагтал манай республикые абажа харабал, буряад эхэнэрнүүдэй «Алангуа» гэжэ эблэл, сэрэгшэ хүбүүдэй эхэнүүдэй хороон гэхэ мэтын нинтын эмхинүүд горитой хүдэлмэри ябуулна. «Хайрата хүбүүдыемнай аршалыт»! гэһэн үрэа доро январиин 12-то Улаан-Удын гол талмай дээрэ үнгэрһэн митинг энэ хэлэгдээшые гэршэлнэ. Россин удамаршадай холые харахагүй мухар политикын гэмээр эхилһэн дайе хүн бүхэн, илангаяа эхэнэрнүүд, эхэ зон ори таһа буруушаана. Тиигэнгүй ялай?

Уялгата албаяа хэхыень эрхэ монсог хүбүүгээ армида үдэшөөд, хойнохоонь һанаагаа зобожо, зүүдэндээ хаража байтарнь, туулгаар хэгдэһэн хуурсаг соо үри бэсынгээ «бусахада», эхэ эсэгэ хоёрто ямар байлтайб?! Чечендэхи дайнай эхилһэнһээ хойшо тиимэ ушарнууд үзэгдэжэл байна бэшэ гү?

Хүлөөрөө хубүүмнай сэрэгтэ мөрдөо һэн.
Хүлөөрөө!
Хүлдүүрээр хубүүемнай бусаабат мүнөө,
Хүлдүүрээр!
Амидыгаар хубүүгээ нэхэнэбди таанярһаа,
Амидыгаар!
Амидыруулаад хубүүемнай мэнэ бусаагты
Амидыруулаад...
Хүлөөрөө ошоһон эрхэ хубүүдээ
Хүлеэнэбди, гэртээ
Хүлөөрөө...
орохыень хүлеэнэбди,
Хүлөөрөө...

Хэндэшье хэрэггүй дайнда алуулһан хубүүгээ хүдөөлүүлжэ байһан эхын орилоон шэхэндэмни соностоно...

Ганса хубүүтэй гуш, али олон гү гэжэ дайн илгаха бэшэ. Баһал тэрэ үеын ноёдой гэмээр Афганистанда хэдэн жэлдэ орьёлһон дайн 15 мянган (үшөөшье олон юм гэлсэдэг) хубүүдэймнай ами наһые таһалаа. 15000 эхэнүүд (магад, үшөөшье олон аалам?) зүрхэ сэдьхэлээ үбдэжэ, унтангүй хонодог болонхой, хаа-яахан унтаа һаа, зүүдэндээ хубүүдтээ уулзадаг.

Эсэгэ хороноо хамгаалгын Агуйехэ дайнда хубүүдээ алдаһан эхэнүүдэй тоо мүнөө жэл бүри үсөөрнэ. Тэдэ эжынүүд һүүлшынгээ удэр болотор хубүүдээ хүлеэгээ!

Ганса үхибүүн барюубшагүй гэһэн үгэ бии. Теэд олон үхибүүд барюубшатай гү? 1941—1945 онуудай дайнда бүлын гурба-дүрбэн хубүүд ошоһон аад, нэгэнииньшье бусажа ерээгүй ушарнууд олон байгаа ха юм!

Эхэ хүндэ алишье үринь адли хайратай. Эхэ хүндэ үлүү үхибүүн гэжэ байхагүй.

Буряад Республикын сэрэгшэ хубүүдэй эхэнүүдэй хороон Россин Федерациин Президент Б. Н. Ельциндэ, Россин Федерациин Премьер-Министр В. С. Черномырдиндэ, Россин Федерациин оборонын министр П. С. Грачевто Хандалга тунхаглаа һэн. Орон дотороймнай олохон лэ нютагуудһаа иимэрхүү хандалгануд Москва руу эльгээгдэнэ ёһотой.

Теэд... Арад зоноймнай, эхэнэрнүүдэй үгэ тэдэ ноёд һайдаймнай шэхэндэ дуулдана, хүрэнэ гээшэ гү, али үгы гү? Али дуулаашь, һаа, шэхэниинь дүлии, нюдэниинь балай болоод байна гү?!

Уласхоорондын эмхи зургаанай соносхоһон Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлдэ эхэ зоной, эхэнэрнүүдэй һанамжа, дурадхал хүндэтэйдэ тоологдохо эзэргэтэй байгаал даа. Али урданай хаашуулай гуримаар, бидэ—ород газар уһанай эзэдбди, бидэ мэдэхэбди, хара зоной үгэ манда һургаал бэшэ гэһэншүүгээр тэдэмнай аашална ха гү? Магадгүй...

Ц. ДОНДОГОЙ.

ЧЕЧЕН АРАДАЙ ДОМОГУУД

Засаг түрын шэрээ эзэлээд, уймар ухаагаараа улад зоной ула мүр алдахуулжа, улаан шуһа урдахуулһан этэгээдүүдтэ эсэргүүсэхэ сэдьхэлтэй уншагшаднай эдээхэн онтохонуудай уг удхые ойлгохо байһандань оршуулагша үнэн зүрхэнһөө этигэнэ.

М. БАТОИН.

ТАМЕРЛАНАЙ НҮХЭН ЖАЛГАНУУД

Чечнягай зарим нютагуудта, Аргунай саада тээ, газарай нюруутай жэгдэ шахуу болошоһон үни холын сагай нүхэн жалгануд мүнөөшье ерэр үзэгдэдэг юм. Чеченүүд энээние Тамерлан хаадай гэжэ нэрлэхэдээ, «дохотон Темирэй нүхэн жалга» гэдэг байха юм.

Энээн тухай иимэ нэгэ доог бии. Тамерланай хүбүүнинь нэгэтэ үгы болошобо. Тэрэнээ бэдэрхэ зорилготой олон түмэн сэрэгүүдээ гаргуулаад, нимэ зарлигаа гаргосхобо: «Бүхы дэлхэйе эзэлдэг гү, али хүбүүгээ оложо абалтай гү?».

Гэдэргээ сохом бусаха замаа тэмдэглэжэ, гүнзэгы һуваг малтуулба. Тамерланай сэрэг үй түмэн һэн тула һуваг малтахадань, сэрэгшэ хэнэй нэгэл туламынь малгдаһан шоройгоор арай гэ дүүрэдэг байба. Энэ нүхэн жалгань Каспиин даһаа Хара далай хүрэтэр гаргаад, Русь тээшэ шэгэн гэхэ.

Тамерлан сэрэгшэдтээ малтагдаһан газараа үргэдхэхыень захирхадаа, энэ шорой өөртөө абаад ябагшад, абаагүйшүүлшье һүүлдэ ехээр гэмшэхэт гэжэ хэлэбэ гэхэ. Тамерланай хэлэһэн үгэ шорой үргэлһэншье, үргэлөөшьегүй. сэрэгшэдынь ойлгобогүй. Сэрэгшэдэй үргэлһэн газарынь алтан боложо, Темирэй үгэнүүдынь бэлбэ.

Туламаа газараар дүүргэһэн сэрэгшэд, «багаар абаһандаа гэмшэбэ. Абаагүйшүүлынь бүришье ехээр халаглаба. Һүүлдэнь хэлсэдэгэй ёһоор, Тамерланай үгы бологшо тэрэ хүбүүние тэрэ үедэ Тохтамыш хаанай адуушан болоод ябаһан гэлсэдэг.

Тэрэ адуун соо шэдитэ хүлэг бии байгаа. Тамерланай хүбүүн энэ хүлэгтэ мордобо. Хүлэг һонор шэхээрээ Тамерланай сэрэгэй дүтэлжэ ябаһье соносоод, гүйдэл дундаа тэрээнтэй нилээһэн гэхэ.

ЧЕЧЕНГҮҮДЭЙ ОРОД ГҮРЭНТЭЙ НИИЛЭҺЭН ТУХАЙ

Шамильһаа үшөө үрда сагородой хаан Владикавказ гэдэг. Тэрэ-ниилэ-ниилэ-ниил

Хото, хүдөөгэй һонин

ДУРАСХААЛАЙ ХАБТАҺА, ХҮШӨӨ БҮТЭЭНЭ

Агууехэ Илалтын 50 жэлэй ойдо зорюулжа, мүнөөнһөө хаа-хаанагүй элдэб хэмжээнүүд ябуулагдана. Энэ баяр ёололдо мүнгэн зоори һомологдожо, жасануд байгуулагдажа захаланшай. Тиихэдэ дайнда баатарай үхэлөөр унаһан сэрэгшэдтэ зорюулһан хүшөөнүүд нютаг бүхэндэ бии гээшэ. Зариманиинь үзэмжэгүй болонхой.

Тиимэнээ эдэ бүхы хэрэгые һэргээхэ зорилготойгоор Улаан-Удэ хотын «Теплоприбор» заводой түмэр шудхадаг цехтэ уран һайханай шудхалгын участок байгуулагдаба. Агын округой Шулуутай нютаг-һаа гараһан, мүнөө Улаан-Удэдэ ажаһуудаг зон энэ участогта хандажа, шуһата дайнда алдалан унаһан дүшэн нютагаархидайнгаа нэрэ, обогтой дурасхаалай хабтаһа сайр түмэроор шудхажа, алдарта нэрэнүүдыень мүнхэлжэ үгэхые гуйһан байна. Мүнөө энэ захилынь дүүргэгдэжэ, дурасхаалай хабтаһан бэлэн боложо байнхай. Хабтаһан гурбан хүбиһаа бүридэнэ, нэгэ хубинь 1×0,5 метрэй хэмжүүртэй гэжэ онсолоё.

Уран һайханай энэ участогта мүн бурхадай дүрсэнүүд бронзоор, сайраар хэгдэнэ. Мэргэжэл түгэс, бэрхэ, залуу хүбүүд — скульпторнуд С. Б. Намдыков, Д. Б. Намдаков, Д. Б. Будажабэ үндэлнэ. — Дайнда унаһан нютагаархидайнгаа дурасхаал хүндэлэн, хабтаһануудые, хүшөөнүүдые зоной, нютагай захиргааануудай захибалнь, түргэн сагта, һайн шанартайгаар хэжэ үгэхэбди. Гэбэшье, 1995 оной майн 9 хүрэтэр бага саг үлөө. Тиимэһээ захил хэхэ гэбэл, шамдыт гэжэ бүгэдые уряалха байнаб. Хүшөөнүүдэй хуушарһан гоёолтонуудай—мушэнэй, мүнхэ галай, орденой дүрсэнүүдые һэргээхэ, шэнээр хүүлэхэ гэбэл, мүн лэ бидэнэртэ ерэхэдэ болохо,—гэжэ «Теплоприбор» заводой түмэр шудхалгын цехэй уран һайханай участогые даагша Д. Р. Ринчинов хэлэбэ.

И. ТУМУРОВА.

«ХАЛИМАТ» ПРЕДПРИЯТИДА

«Халимат» гэжэ тусхай үмсын предприяти 1992 ондо нээгдэһэн байна. Оёдолой эгээл томо цехтэ дүн хамта 12 хүн нэгэ халааида хүдэлдэг. Оёдолшод халаан соогоо 5000 паар бээлэй оёжо гаргана. Цехые даагшань —Сергей Рачикович Карапетян.

Предприятиин хэблэлэй цехтэ үзэг холбогшод ажалай хорн гаран жэлэй стажтай Марина Николаевна Золотарева, Зинаида Федоровна Митрякова гэгшэд хүдэлжэ ябана. Ажалай ветерануд эрхим түрүү дүй дүршэлөө дамжуулха гэжэ ходо оролдожо хүдэлдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Н. Золотарева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МООДЫН ҺАЙНДЭР

Улаан-Удымнай «Каприз» гэһэн хүүгэдэй театрта «Моодын һайндэр» гэһэн үдэшэ үнгэргэгдэбэ. Хүнэй шарай хубилгаха, гоё хубсаһа хунар оёжо шадаха мастер басагад эндэ ерээ. Хоёр Алёна оюутан Татьяна Дымчиковагай нюурые гоёожо, танихаар бэшэ болгожорхибо. Харин Марина Цивилёва Лена Ломухинагай үнэндэ ямаршье дүршэл ехэтэй парикмахерһаа дутуугүй причёско хэжэрхибэ.

«Белошвейка» гэһэн салон соо хубсаһанай выставкэ харахаяа улад олоор сугларба. Тэндэнь хүнэй нюдэ хужарлуулма янзын хубсаһан дэлгэтэй. Наташа Тыхалова урданай хубсаһа харуулжа тодорхойгоор сугларагшадтаа хөөрэжэ үгэбэ. Энэ басаган мүнөө сагай моодо тухай баһал һонин һонин шэнэ хубсаһанай зүйлнүүдые харуулаа. Би Наташые багахан байхадань харадаг һэм. Тэрэ «Рассвет» лагерьда зундаа амархадаа, гоёор дуулажа, багашуулдаа ялалал мэдэжэ болоһон басаган юм. Тиихэдэ тэрэ эстрадна дуушан лэ болохоб гэдэг байгаа бшуу. Тэд мүнөө залуу басаганай хараа бодол ондоо болоо байна. Энэ выставкэдэ табиһан шэнэ моодын хубсаһа харуулжа байхадань, Наташа һаһанайнгаа зам зүбөөр шэлээ гэжэ тухайлаа һэм.

Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ музейн хүдэлмэрилэгшэ Л. И. Цыреннимаева һанамжаараа хубаалдаба:

— Нимэрхүү үдэшэнүүдые үнгэргэжэ байхада, хэндэшье туһатай байна. Илангаяа залуу үетэнэйнгөө эдэбхи, оролдолго гаргажа байхада, баярлаагүйдэ аргагүй.

Һүүлээрнь хүүгэдэй болон эдиршүүлэй уран бэлигэйхид тайзан дээрэ гаражка, мүнөөнэй моодо харуулжа, маанадаа баясуулба. Гоё, һайхан бэетэй басагадууд нэхэмэл, оёмол хубсаһа хунар үмдэнхэй гаражка ерэбэд. Илангаяа урданай маягаар бүтээгдэнэн буряад, ород арадуудай хубсаһа үмдэнэн басагадай гаражка ерэхэдэ, гоёл байна.

Залуушуулнай элдэб янзын кофто, самса гэхэ мэтые гоёор нэхэжэ һураһан. Нимэ һонин харалгын боложо байхада, аяар 20 минутын туршада зайн гал үгы болошобо. Зал соо һууһан зоной дундаһаа эшхэрээн, шууялдаан гарабагүй. Һүүлээрнь зайн галай үгтэхэдэ, зал соохоо гаража ошоһон хүн балай үгы байба.

Уран гартай, бэлигтэй басагаймнай эжы, абанар, төөдэй, таабайнар хүрэтэрөө энэ үдэшэдэ ерээ. Жэшээнь, Хандажаповтанай, Саажинтанай, Павленкын, Костиной гэр бүлэнүүд булта ерээ. Булсагархан хасартан бишыхан Катя Каширина тайзан дээрэ баһал өөрынгөө эжын оёһон гоё дэгэл харуулба.

Энэ үдэшэдэ эдэохитэйгээр хабаадаһан «Каприз» гэһэн моодын хүдэлмэрилэгшэд Т. А. Шаповаловагай, Г. Х. Калучинагай оролдолго гаргаһые үндэрөөр сэгнэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэй хажуугаар «Вдохновение» ансамблин гэшүүд концерт-наада эмхидхэжэ, бултаниие баярлуулаа.

Г. САВЕЛЬЕВА.

НЭГЭДЭЛДЭ УРИНАБДИ

Республикын техническэ мэргэжэлэй училищинуудай элдэб һалбариин хүдэлмэришэдые бэлдэлгын баян дүй дүршэлтэй болонхой. Гэбэшье мүнөө үедэ ойро тойрон боложо байһан үйлэ хэрэгүүд, хубилаата һэлгэлтэнүүд манай һанаае зобоохол ёноороо зобооно. Энэньшье ойлгосотой. Юуб гэбэл, екэнхидээ училищинуудтаа мэргэжэл шадабритан, эрдэм мэдэсэтэй, дээдын гарай хүдэлмэришэд — манай эдихэ, уухые бэлдэдэг, хубсаһа хунарые оёдог, фабрика, заводуудай гол хүби болодог кадриуд бэлдэгдэнэ ха юм.

Һүүлэй үедэ зарим училищинуудай нэрээе хубилгажа, колледж, лицейнүүд болоһон байна. Эдэ училищинуудта һуралсалай шэнэ онол арганууд үргэнөөр нэотэрүүлэгдэнэ, хэшээлһээ, классһаа гадуур хэгдэдэг ажал ябуулганууд заншалта бэшээр үнгэргэгдэнэ.

Үшэр шимэһээ үбэлэй амаралтын үедэ республикынай техническэ мэргэжэлэй зарим училищинуудай багшанар 16-дахи ПТУ-гай байшанда сугларжа, өөрсэ янзын клуб гэхэ гү, али нэгэдэл эмхидхэбэ. Мэргэжэлэй һургуулинин эрхим дүй дүршэл суглуулха, олондо тарааха, һайн һанамжа, бодолнуудай банк байгуулха гэхэ мэтын олон тоото тупатай, хэрэгтэй зорилгонуудые урдаа табина.

Татауровай 28-дахи СПТУ-гай түүхын багша Е. И. Кириченко, Баргажанай—Адагай ПТУ-гай химии, биологиин багша Н. Н. Жубрина, Улаан-Удын 12-дохи лицейн тусхай технологиин багша Н. М. Брус гэгшэд клубай зүблэлдэ оробо. «Харилсаан» гэжэ нэрлэгдэһэн энэ зохёохы нэгэдэлэй президентээр 1-дэхи ПТУ-гай тусхай дисциплинэнүүдэй багша В. В. Буяева һунгагдаа.

Г. БЕЛОУСОВА,
Улаан-Удын 8-дахи ПТУ-гай багша.

ЗАНШАЛТА БОЛОҺОЙ!

Республикын һурагшадай заншалта олимпиада үнгэргэхэ хэрэгтэ Буряад Республикын экологиин талаар гүрэнэй комитет туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлжэ, спонсорнуудайнь нэгэн болоһон юм. Үбэлэйнгөө амаралтын үедэ республикымнай бүхы шахуу аймагуудай абьяас бэлигтэй хүүгэд сугларжа, эрдэм мэдэсынгээ талаар мүрысөө. Экологиин асуулгануудта зорюулагдаһан конкурс илангаяа һонирхолтой байгаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Һурагшад эндэ гансашье теориин талаар бэшэ, мүн практическа хүдэлмэринүүдые дурадхаһан байна.

«Экологиин зүргэ һургуулида», «Һургуулиин экологи», «Теплоприбор» заводой жэшээгээр минеральна түүхэй эд болбосоруулха мүнөө үеын технологи», «Байгал далайн эрье шадархи экологи» гэхэ мэтын практическа удха шанартай хүдэлмэринүүд олоной анхарал татаа.

Түрэл хизаар дайдынгаа экологическа байдалые һайжаруулха зорилготойгоор хэгдэһэн эдэ хүдэлмэринүүд саашадаашье үргэлжэлүүлэгдэжэ, заншалта болохо бэзэ гэжэ найдамаар.

Ю. АКУЛОВ.

АМЕРИКАН ПРОФЕССОР АЙЛШАЛБА

Дэлхэйн бүхы оронуудаар байгаали хамгаалгын талаар хэлсээ зүблөөнүүд боложол байдаг гэжэ мэдэнэбди. Эрдэмтэд болон олониитын эблэл ба хүдэлөөнүүд хүн түрэлтэнэй эгээл шухала хэрэгтэ хабаадана. Тэдэнэй дунда «Грин Пис» (ногоон дэлхэй) гэһэн хүдэлөөн элдэб янзын хэмжээ ябуулдаг. Тэрэнэй элитэ эрдэмтэн, американ профессор Том Рейни манай округоор айлшалба. Тэрээнтэй суг экологиин академиин академик, Шэтын багшанарай дээдэ һургуулиин ректор Б. П. Горлачев. Байгаалиин баялигуудые шэнжэлдэг Шэтын институдай (ЧИПР) мэргэжэлтэд болон бусад ябалсаа.

Айлшад дүүрэн бэшэ дунда һургуули хүрэбэ. Эдиршүүл Агын ойн ажахытай хамта модо тарижа ургуулха хүдэлмэри үнинэй хэжэ байдаг. Ой модоной мэргэжэлтэд зохёогдоһон тусхай программаар хэшээлнүүдые һургуулинуудта ябуулдаг, түршалгын ажал эрхилдэг. «Сэрэг нарһан» гэдэг тужа соо хэдэн гектар газарта модо тарижа ургуулдаг юм.

Шабинар экологиин шэглэлтэй программаар һуралсал гарана. Гол түлөб предмедүүдынь байгаали хамгаалгада хабаатай. Жэшээнь, «Хими ба экологи», «Географи ба экологи», «Физикэ ба экологи» гэхэшэлэн шэглэлтэй һуралсал шудална.

Айлшад энэ һургуулиин ажалтай һонирхожо танилсаад, Алханый «Үүдэн сүмэ», «Юһэн хобоо», «Тогоон шулуун», «Сэрэг нарһан», «Хаан уула» гэхэ мэтэ үзэсхэлэнтэ, үльгэр домогто дүүрлагдадаг байгаалиин хүшөөнүүдэй дүрэ зурагуудые анхаралтайгаар хараба.

Профессор Том Рейни буддын шажанай байгаалиин талаар һургаалые шудалдаг хүн байба. Тиимэһээ Агын дасан бараалхахадаа, түбэд эмнэлгын һургуулиин ректор Бабуу-ламые «Буддизм ба экологи» гэһэн сэдэбээр (темээр) хөөрөө үнгэргэхыень гуйжа, зүбшөөл абаа.

Агын багшанарай колледжын географиин багша В. Стрельников байгаалиин талаар арадай музей соо эрдэмтэдые урижа, хоорэлдөө хэбэ. Тэрэ оорынгөө зохёоһон арга мэргэжэлээр, дүй дүршэлтэй танилсуулаа.

Американ профессор Агын округоор айлшалжа ханаһаа мэдүүлээд, арад зондонь баяр хүргөөд, нютагаа бусаба.

Ц. ГОНГОРОВ.

АНХАРАГТЫ!

«Орловский электромеханический завод» гэһэн акционернэ бүлгэм хилээмэ баридаг ШБЭ-3 түхэлэй эһээбэри эһээдэг ШСР түхэлэй шкафуудые, модульно багахан пекарнинуудые, мини-пекарнинуудые, агаар сэбэрлэдэг түхеэрэлгэнүүдые, ванна таһалгын хэрэгсэлнүүдые, эдеэ хоол болон нефтиин зүйлнүүдые хадагалха полиэтиленовэ амһартануудые бүтээжэ худалдана.

МАНАЙ ХАЯГ; 302030, Орёл хото, Московское шоссе, 154, АО «Электромеханический завод». Код 08622, тел. 3-16-01, факс 33999.

Телевидени

ЯНВАРИИН 23-һаа 28 БОЛОТОР

Понедельник, 23

«Останкино» канал
7.30—Үглөө. 10.00 — Мультфильм. 10.25—«Дикая Роза» — фильм. 10.55—Хүн ба Хуулиг. 11.25—«Виртуозы Москвы». 16.50—Шэнэ һонин. 17.00—Одото саг. 17.40—«Молодые голоса». 17.50—Шэнэ һонин. 18.00—Хара, шагна. 18.20—«Элен и ребята» — фильм. 18.50—Шэнэ һонин. 19.00—Чернобыль. дабтагдахагүй! 19.30—Эдэ үдэрнүүдтэ 50 жэлэй саада тээ. 19.50—Шэнэ һонин. 20.00—«Час пик». 20.25—«Дикая Роза» — фильм. 20.55—Эльдар Рязановай авторска үдэшэ. 21.40—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00—Саг. 22.40—«Три мгновения лета» — фильм. 23.25—Спортивна уик-энд. 23.40—«На большой дороге» —фильм-зүжэг. 00.35—Ехэшүүлдэ мультфильм. 00.50—Түби дэлхэй мүнөөдэр. 01.00—Россин эрхим гитаристнууд. 01.50—Шэнэ һонин.

«Россн» канал
8.00—Ритмикэ. 8.15—Гэхэтэй хамта. 8.45—«Репортажи с мест». 8.55—Сагай урасхал. 9.00—Мэдээнүүд. 9.20—Автомиг. 9.25—Одод тайлбарилна. 9.30—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00—Бүхэдэлхэйн һонинууд. 10.25—«Депеша». 10.55—«Приговоренные к убийству» — фильм. 12.20—Худалдаа наймаанай байшан. 12.35—Антракт. 12.40—Таряашадай Асуудал. 13.00—Мэдээнүүд. 13.30—Телегазетэ.

Буряадай ТВ
17.00—Мультфильм. 17.25—Ая ганга. 18.00—Байкал. 18.15—Курьер. 18.45—Смоленск хотодо ажаһуудаг Шумейкэтэнэй гэр бүлэтэй уулзалга. 19.15—Буряад Республикын искусствын габьяата ажал ябуулагша З. Тыжебровагай бенефис. 19.55—СССР-эй арадай артистка Людмила Чурсинатай уулзалга. 20.35—Байгал.

«Росси» канал
21.00—Мэдээнүүд. 21.25—Антракт. 21.30—«Тайна охотничьего домика»—фильм. 22.30—Театрай актёрнууд дуулана. 23.00—А. Чубайс асуудалда харюусана. 24.00—Мэдээнүүд. 00.05—Репортер. 00.25—«Русский транзит» — фильм. 01.30 — «Джаз клуб».

«Буряад орон» 3-дахи канал
16.50— Дамжуулганууд программа.

«Росси» канал
16.05—Теннисээр Австралиин нээмэл чемпионат. 17.00 — Хүүгэдэй һонин. 17.15—Үдэр бүриин һайндэр. 17.25—Мульти-пульти. 18.00—Мэдээнүүд. 18.20—«Спасение». 19.10—Эзэгүдэр. 19.15—Шэнэ лини. 19.55—Москва хотын оюутадай фестиваль. 20.25—«Утами младенца».

«Буряад орон» 3-дахи канал
21.00—Дамжуулганууд программа ба мультфильм. 21.20—ТВ 3. Мэдээсэл. дамжуулга. 21.30—Өөһэдһ захалая.

Вторник, 24

«Останкино» канал
7.30—Үглөө. 10.00 — Мультфильм. 10.25—«Дикая Роза» — фильм. 10.55—М. Таратута Америкэ тухай. 11.25—Мультфильм. 11.45—Пресс-экспресс. 16.50—Шэнэ һонин. 17.00—«Домисолька». 17.30—Басагад, манай хоорондо. 17.50—Шэнэ һонин. 18.00—Джем. 18.20—«Элен и ребята» — фильм. 18.50—Шэнэ һонин. 19.00—Хуушан талмайн нюуса. 19.30 — СБ-гэй таабари. 19.40 — Документнүүд ба хүби заяануд. 19.50—Шэнэ һонин. 20.00—«Час пик». 20.25—«Дикая Роза» — фильм. 20.55—Темэ. 21.40—«Амгалан нойрсогты, багашуул». 22.00—Саг. 22.40—Түрүү гарһаа. 22.50—Три мгновения лета»—фильм. 23.30—«Тора. Тора. Тора» —фильм. 00.50—Түби дэлхэй мүнөөдэр. 01.50—Шэнэ һонин.

«Росси» канал
8.00—Ритмикэ. 8.15—Гэхэтэй хамта. 8.45—«Музыкальная мозаика». 8.55—Сагай урасхал. 9.00—Мэдээнүүд. 9.20—Автомиг. 9.25—Одод тайлбарилна. 9.30 — Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00—Бүхэдэлхэйн һонинууд. 10.25 — Худалдаа наймаанай байшан. 11.00—Мэдээнүүд. 11.30 — Телегазетэ.

Буряадай ТВ
17.00 — Мультфильмнүүд. 17.40— Дуунтай уулзалга. 18.15—Байкал. 18.30—Курьер. 19.00—«Пульс» видеоканал. 20.00—Эрхэтэн ба хуулиг. 20.35—Байгал.

«Росси» канал
21.00—Мэдээнүүд. 21.25—Тодорхойгоор. 21.35—«Я сама» — фильм. 23.05 — Антракт. 23.10 — «Антериза». 24.00—Мэдээнүүд. 00.05—Танай эрхэ. 00.25—«Хубиин суглуулбари». 00.55—Одото бороо.

«Буряад орон» 3-дахи канал
15.50— Дамжуулганууд программа.

«Росси» канал
16.05 — Теннисээр Австралиин нээмэл чемпионат. 17.00—Хүүгэдэй һонин. 17.15—Үдэр бүриин һайндэр. 17.25—«Особо секретная миссия» —фильм. 17.50—Энэл үдэр. 18.00—Мэдээнүүд. 18.20—Шэнэ лини. 19.00—«Минайн». 19.30 — «Юрын үдэнүүд». 20.00—Л-клуб. 20.—Антракт. 20.50 — Хэншэ мартагдаагүй.

«Буряад орон» 3-дахи канал
21.00 —Дамжуулганууд программа ба мультфильм. 21.20 — Тв 3. Мэдээсэл. дамжуулга. 21.30—Буряадаар хэлэебди. 21.40—Г. Һэргылнэ. 22.10— «Угрюм-река» (1-дэхи сери).

Среда, 25

«Останкино» канал
7.30 — Үглөө. 10.00 — Мультфильм. 10.25—«Дикая Роза» — фильм. 10.55—Аяншалагшадай клуб. 11.45 — Пресс-экспресс. 16.50 — Шэнэ һонин. 17.00—Хүүгэд—хүүгэдтэ. 17.50—Шэнэ һонин. 18.00—Тин-тонник. 18.20— «Элен и ребята»—фильм. 13.50—Шэнэ һонин. 19.00—«Мир» телерадиокомпани. 19.40—XX зуун жэл. Хэниинь хэн гээшэб? А. Скрябин. 19.50—Шэнэ һонин. 20.00—«Час пик». 20.25—«Дикая Роза» — фильм. 20.55—Кинопрограмма. 21.40 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». 22.00 — Саг. 22.40 — «Монолог». 22.50 — «Три мгновения лета». — 3-дахи фильм. 23.55—«Чудесный визит»—фильм. 00.50 — Түби дэлхэй мүнөөдэр. 01.40—Автошоу. 01.50—Шэнэ һонин.

«Росси» канал
8.00—Ритмикэ. 9.15 — Гэхэтэй хамта. 8.45—«Ключевой момент». 8.55—Сагай урасхал. 9.00 —Мэдээнүүд. 9.20—Автомиг. 9.25—Одод тайлбарилна. 9.30—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00—Бүхэдэлхэйн һонинууд. 10.25—«На политическом олимпе». 11.15—«Санта-Барбара» —фильм. 12.05—«Обратный адрес». 12.35—Телегазетэ. 12.40—Таряашадай асуудал. 13.00—Мэдээнүүд. 13.30—Худалдаа наймаанай байшан.

Буряадай ТВ
17.00—Бамбаахай. 17.25—Мультфильм. 17.40—Толи. 18.15—Байкал. 18.30—Курьер. 19.00—«Ракурс» дурадхана. 20.00—«Сэлэнгэ» тележурнал. 20.35—Байгал.

«Росси» канал
21.00 — Мэдээнүүд. 21.25—Тодорхойгоор. 21.35 — «Санта-Барбара» — фильм. 22.25—Энэл үдэр. 22.30—Михаил Боярский. 23.05—Газетын түүхэ. 24.00—Мэдээнүүд. 00.05—Гэмтэ ябадалнууд тухай. 00.20—«Татьянын үдэр» концерт.

«Буряад орон» 3-дахи канал
15.50— Дамжуулганууд программа.

«Росси» канал
16.05 —Теннисээр Австралиин нээмэл чемпионат. 17.00— Хүүгэдэй һонин. 17.15—Үдэр бүриин һайндэр. 17.25—«Рост» студи. 18.00—Мэдээнүүд. 18.20—Пятницын Дисней. 19.10—Энэл үдэр. 19.15—Шэнэ лини. 19.55 — «Экспромт». 20.10 — Юристнүүдэй курс.

«Буряад орон». 3-дахи канал
21.00— Дамжуулганууд программа ба мультфильм. 21.20 — ТВ-3. Мэдээсэл. дамжуулга. 21.30—«Буряадаар хэлэебди... 22.10—«Угрюм-река». (4-дэхи сери).

Четверг, 26

«Останкино» канал.
7.30— Үглөө. 10.00 — Мультфильм. 10.25—«Дикая Роза»—фильм. 10.55— Ан амитадай аймагта. 11.30 — «Экслибрис». 11.45—Пресс-экспресс. 16.50—Шэнэ һонин. 17.00— Мультитроллия. 17.20 — «За жар-птицей». 17.50—Шэнэ һонин. 18.00—«Тим-интим». 18.20 — «Элен и ребята»— фильм. 18.50—Шэнэ һонин. 19.00—16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда. 19.30—«Это было, было... Вадим Козин». 19.50—Шэнэ һонин. 20.00—«Час пик». 20.25—«Дикая Роза» — фильм. 20.55—Александр Михайлов ба тэрэнэй хани нүхэд. 21.40—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00 — Саг. 22.40 — Москва. Кремль. 13.05—«К нам англичаночки»— фильм. Забһарлалда. 00.50—Түби дэлхэй мүнөөдэр. 01.25—Хоккей. ЦСКА —«Химик».

«Росси» канал.
8.00—Ритмикэ. 8.15—Гэхэтэй хамта. 8.35—«Репортажи с мест». 8.45—Чрезвычайный канал. 8.55—Сагай урасхал. 9.00—Мэдээнүүд. 9.20— Автомиг. 9.25—Одод тайлбарилна. 9.30—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00—Бүхэдэлхэйн һонинууд. 10.25— Антреприза. 11.10—«Ключевой момент». 11.20—Чрезвычайный канал. 11.35—«Санта-Барбара» — фильм. 12.25 — Худалдаа наймаанай байшан. 12.40—Таряашадай асуудал. 13.00 — Мэдээнүүд. 13.30—Телегазетэ.

Буряадай ТВ.
17.00— Мультфильмнүүд. 18.30—Байкал. 18.45 — Курьер. 19.15 — Уголовно хэрэгэй дэбтэрһээ... 19.55—Засаг түрын бүридэл. 20.35—Байгал.

«Росси» канал.
21.00— Мэдээнүүд. 21.25—Тодорхойгоор. 21.35 — «Санта-Барбара» — фильм. 22.25—Шог ёгто программа. 23.00—Чрезвычайный канал. 23.50—Антракт. 24.00—Мэдээнүүд. 00.05— Дурсалга. 00.55— Гэмтэ ябадалнууд тухай. 01.05—Театр-шоу.

«Буряад орон». 3-дахи канал.
15.50— Дамжуулганууд программа. 01.05 — Театр-шоу.

«Росси» канал.
16.05— Теннисээр Австралиин нээмэл чемпионат. 17.00 — Хүүгэдэй һонин. 17.15—Үдэр бүриин һайндэр. 17.25— «Рост» студи. 18.00—Мэдээнүүд. 18.20—А. Солженицынтэй уулзалга. 18.50—Шэнэ лини. 19.00—Энэл үдэр. 19.35— Одоор. 20.05 — Киноафиша. 20.20 — Авто ба мотоспортадаагүй. 20.50—Хэншье мартагдаагүй.

«Буряад орон». 3-дахи канал.
21.00 — Дамжуулганууд программа ба мультфильм. 21.20—ТВ-3. Мэдээсэл дамжуулга. 21.30—Валентина Цыдыпова дамжуулна. 22.10—«Угрюм-река».

Пятница, 27

«Останкино» канал.
7.30—Үглөө. 10.00—«Сорока». 10.25—«Войти дважды». 10.50—Түхэреэн жэл соо. 11.20—Хамтаараа ямар гоё гээшэб... Забһарлалда. 11.45—Пресс-экспресс. 16.50—Шэнэ һонин. 17.00 — «Иванко и царь Поганин»—онтохон. 18.35— Рок-урок. 18.50—Шэнэ һонин. 19.00—Эрхэтэн ба хуулиг. 19.30—Эдэ үдэрнүүдтэ 50 жэлэй саана. 19.50 — «Бомонд». 20.20—Россин эгээл шанга хүсэтэй боксернуудай нэгэн Константин Цзю тухай фильм. 20.50—«Поле чудес». 21.40—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00 — Саг. 22.40—Долоон хоногой суута хүн. 23.00—«Клан» —фильм. 3-дахи сери. 00.10—Взгляд. 00.50—Түби дэлхэй мүнөөдэр. 01.05—Музобоз. 01.45 — Ехэшүүлдэ мультфильм. 01.50— Шэнэ һонин.

«Росси» канал.
8.00—Ритмикэ. 8.15 — Гэхэтэй хамта. 8.45 — А. Блок тухай. 8.55 — Сагай урасхал. 9.00— Мэдээнүүд. 9.20—Автомиг. 9.25— Одод тайлбарилна. 9.30— Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00—Бүхэдэлхэйн һонинууд. 10.25—«Момент истины». 11.20—Ажаһуунабди, дурланабди. 11.35 — «Санта-Барбара». 12.25— Худалдаа наймаанай байшан. 12.40—Таряашадай асуудал. 13.00—Мэдээнүүд. 13.30— Телегазетэ.

Буряадай ТВ.
17.00— Мультфильмнүүд. 18.10—Амар мэндэ, япон хэлэн. 18.40—Буряадай панорама. 19.30 — Курьер. 20.00—«Буряад орон».

«Росси» канал.
21.00— Мэдээнүүд. 21.25—Тодорхойгоор. 21.35—Хэншье мартагдаагүй. 21.40 — «Санта-Барбара» — фильм. 22.35 — «Лидер-прогноз». 23.05—К-2 дурадхана. 24.00—Мэдээнүүд. 00.05—«Урга. Территория любви»—фильм.

«Буряад орон». 3-дахи канал.
15.50 —Дамжуулганууд программа.

«Росси» канал.
16.35— Теннисээр Австралиин нээмэл чемпионат. 17.00 — Хүүгэдэй һонин. 17.15—Үдэр бүриин һайндэр. 17.25—«Рост» студи. 18.00— Мэдээнүүд. 18.20—Пятницын Дисней. 19.10—Энэл үдэр. 19.15—Шэнэ лини. 19.55 — «Экспромт». 20.10 — Юристнүүдэй курс.

«Буряад орон». 3-дахи канал.
21.00— Дамжуулганууд программа ба мультфильм. 21.20 — ТВ-3. Мэдээсэл. дамжуулга. 21.30—«Буряадаар хэлэебди. 21.40—Г. Рэлдэебди... 22.10—«Угрюм-река». (4-дэхи сери).

Суббото, 28

«Останкино» канал
8.30 — Шуран бэрхэ хүнэй субботын үглөө. 9.15—«В мире моторов». 9.45—Саһаартанай үгэ. 10.00—«Зов джунглей». 10.30—«Мир» телерадиокомпани. 12.00 — Үглөөнэй почто. 12.30—Медицинэ шинни аша түһада. 13.00—«Забһарлалгүйгөөр». 13.15—Смак. 13.30—«Краса и гордость России». 5-дахи фильм. 14.00—Киногой үе саг. 15.20—«Дело в шляпе». 1-дэхи фильм. 15.50—Шэнэ һонин. 16.00—Экономико ба хүбилаатануд. 16.30—Мультфильмнүүд. 16.40—Ан амитадай аймагта. 17.20—«Зеркало». 17.45 — Дайнай үеын харгынууд...». 17.55—Брэйн-ринг. 13.45—«До и после...». 19.35—«Нож с зазубринами» фильм. 21.40—«Амгалан нойрсогты, багашуул». 22.00—Саг. 22.45—«Смехопанорама». 23.25 — Евгений Светланов тухай. 00.20—«Магик-шоу». 00.50—Шэнэ һонин. 01.00—«Мэри навсегда» — фильм. (Забһарлалда 01.50—Пресс-экспресс).

«Росси» канал
9.00 — Мэдээнүүд. 9.20—Тодорхойгоор. 9.30—Автомиг. 9.35—Одод тайлбарилна. 9.40—Сагай урасхал. 9.45 — «Рост» студи. 10.15—Россин аяншалагшадай клуб. 11.00—Манай саад. 11.30 — Олон үеын хүүгжэм. 12.00—Алтан шпоро. 12.30—Хизаргүй футбол. 13.15—«Пропал друг» — фильм. 14.25 — Дефакто. 14.40—Таряашадай асуудал. 15.00—Мэдээнүүд. 15.30—«Гроп в квадрате». 16.00—Хүгжэмтэ экспром. 16.10—Хайшан гээд ажаһуухабиби? 16.55—Киноафиша. 17.10—«Эдера» —фильм. 18.00—Теннисээр Австралиин нэмэл чемпионат. 18.55—«Белая ворона». 19.45 — Мультфильм. —Үдэр бүриин һ... 21.00—Мэдээнүүд.

Манай эдэбхитэй шэгшэ, Буряад Р... кын физическэ к... габьяата хүдэлмэ...
ПЛУТТ Владимир Евсе...
сагһаа урид на... һан ушараар ... үнэн» һониной ... рилэгшэд, уншаг... рэлхидтэнь, дуты... нүүдтэ гүнзэгы... гашуудалаа мэд...

Редактор
Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИЙ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б-М. Ж. (харюусалгата секретарь), ПИМАЕВ П. Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., РИНЧИНОВ С. Д. (редакторай орлогшо), САМБЯЛОВА Т. В.

Эмхидхэн байгуулагшад — Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Манай адрес:
670000, Улаан-Удэ, Каландаришвилиин үйлсэ, 23, «Буряад үнэн» газетын редакци.

Редакциин телефонууд: редакторай — 2-50-96, приемный — 2-54-54, редакторай орлогшонорой — 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретарнин — 2-50-52, секретариадай — 2-66-76, таһагуд, нийтын-политическэ — 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическа — 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, соёлой, эрдэмэй болон һургуулинуудай — 2-60-21 (даагшань), 2-57-68, 2-69-58, олониитын хүдэлмэриин ба мэдээсэлэй — 2-54-93 (даагшань), 2-24-05, 2-69-58; оршуулгын — 2-60-91; корректорнүүдэй — 2-33-61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй — 2-35-95, Манай корреспондентнүүд: Агинскда — 3-42-19; Закаменскда — 30-61, Баргажанда — 91-6-40.

Һонинуудые гаргадаг «Бурятия» хэблэлэй телефонууд: директор — 2-49-94, бухгалтери — 2-23-67, вахта — 2-67-95, 2-67-05.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудаһан хэмжээтэй
Индекс 50901. Хэһэг 5185.
Стереотипта тушаагдаһан саг 19.30.

Буряад Республикын республиканска типографида газетэ хэблэгдээ. Директорэйнь телефон 2-40-45.
Б-0079 дэхи номертойгоор бүридхэлдэ абтанхай. Заказ № 13.